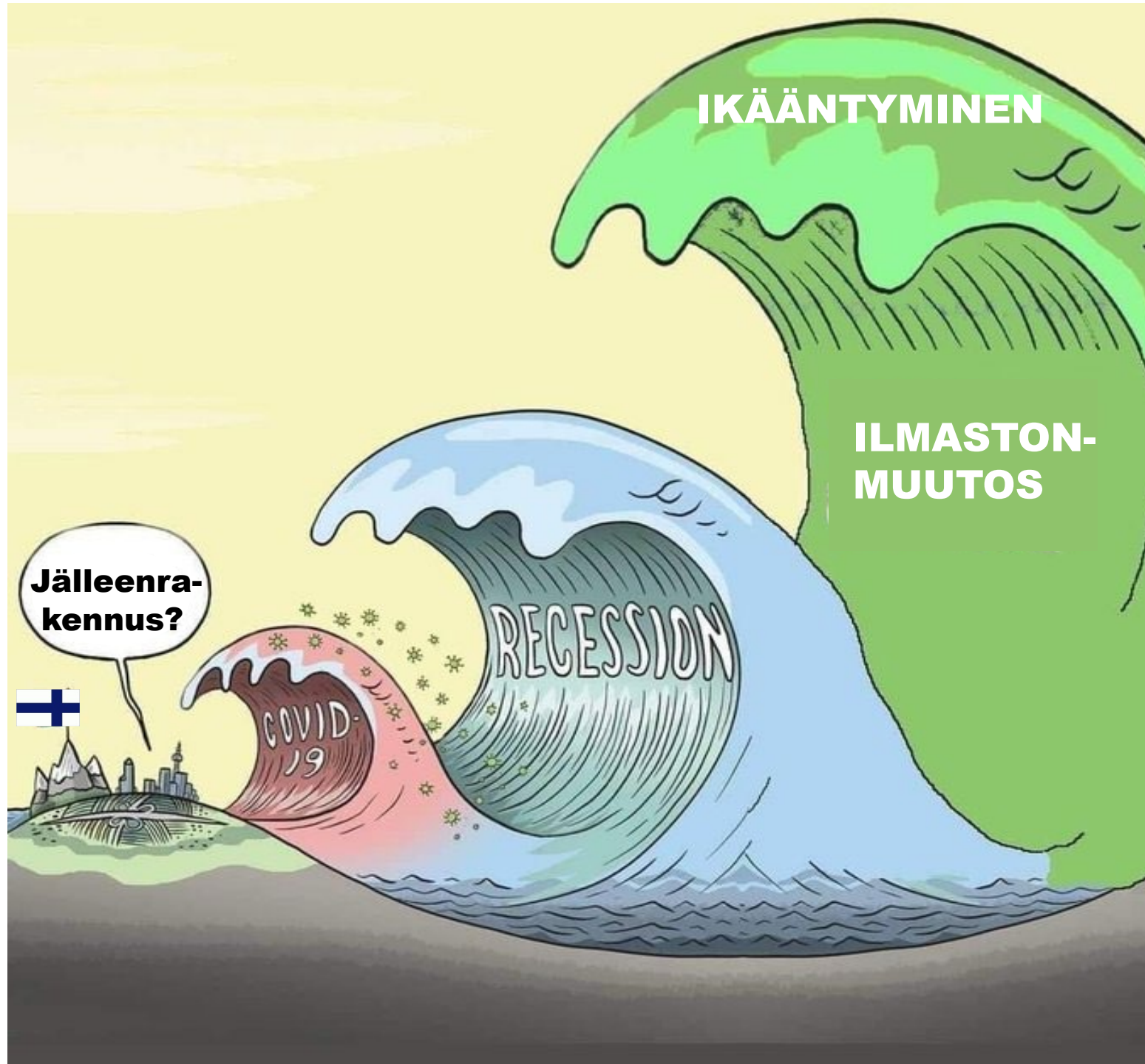

Valmisteluryhmän 2. vaiheen raportti
Koronakriisin jälkihoito ja jälleenrakennus

1.6.2020 Martti Hetemäki

IKÄÄNTYMINEN

ILMASTON-
MUUTOS

RECESSION

COVID-
19

Jälleenra-
kennus?

Kolme vaihetta

1. Ylläpitovaihe: autetaan ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä epidemian akuutissa vaiheessa ja estetään haittoja.

2. Jälkihoitovaihe: Haittojen korjaus, luottamuksen vahvistus, talouden elvytys, toisen aallon estäminen.

3. Jälleenrakennusvaihe: Kohti pitkän ajan tavoitteita (kestävä kehitys ml. julkisen talouden kestävyys).

Ylläpito-, jälkihoito- ja jälleenrakennusvaiheet osin samanaikaisia (ml. rakenneuudistukset).

Resilienssi

Kun resilienssi on vahva,

- väliaikaisilla häiriöillä on väliaikaisia vaikutuksia.
- yhteiskunta ja talous nousevat niistä.
- instituutioihin ja oikeudenmukaisuuteen luotetaan.

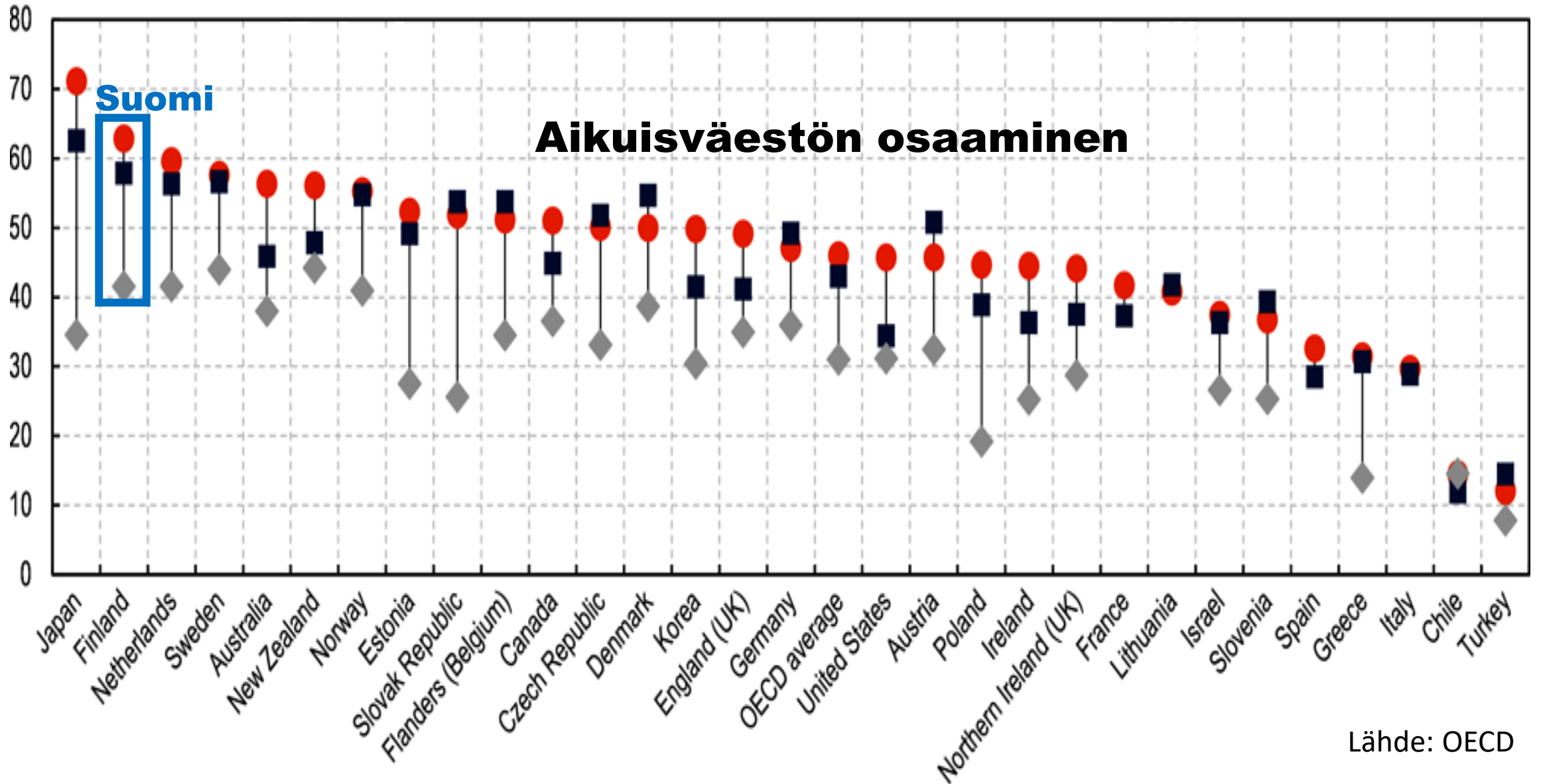
Kriisissä tärkeintä on

- sen varma hoito, ei esim. taloudellinen tehokkuus.
- instituutioiden ja niiden vastuiden vakaus.
- varautua kriisin vaikeutumiseen ja pitkittymiseen.

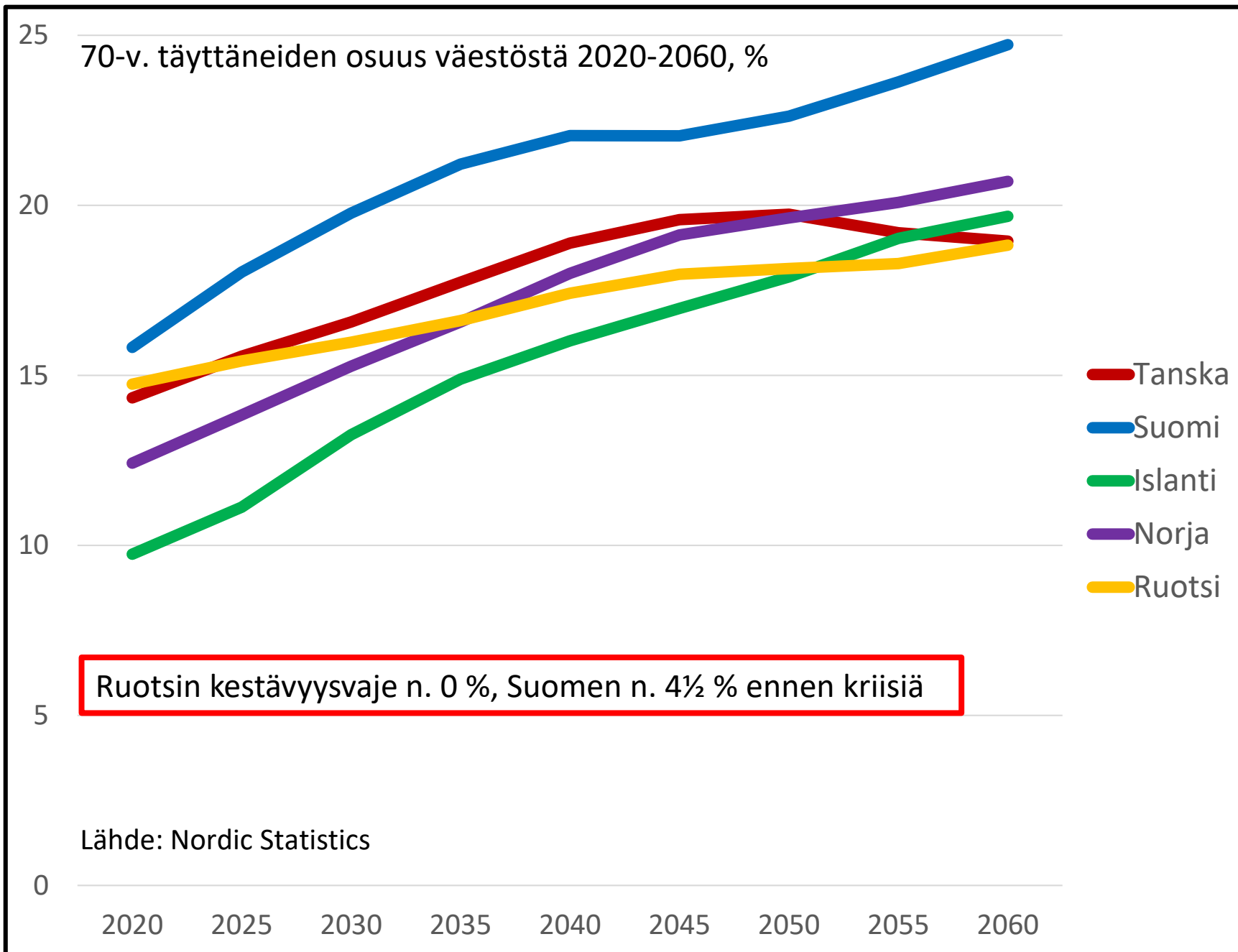
● Literacy

■ Numeracy

◆ Problem solving in technology-rich environments

Lähde: OECD

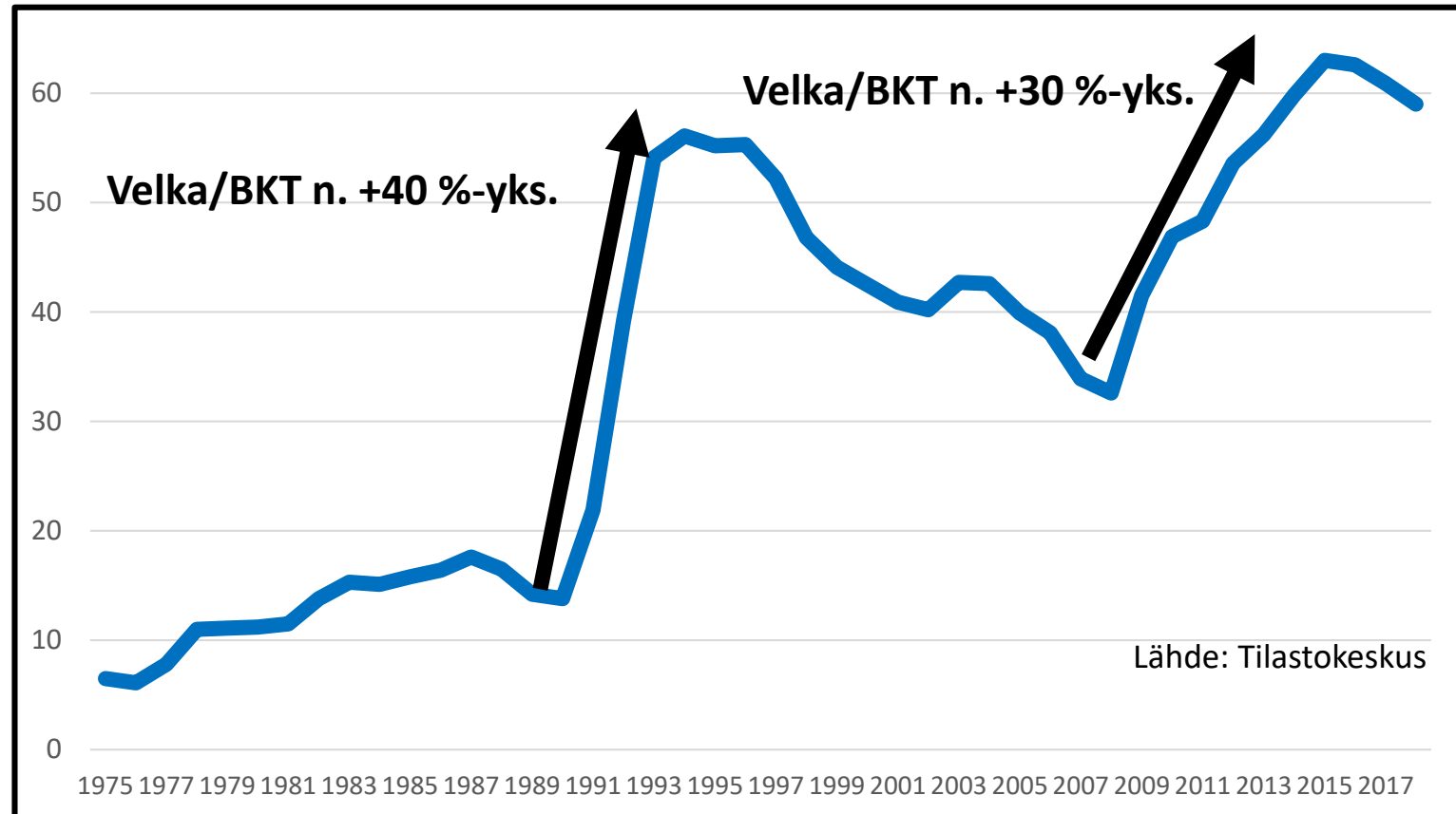

Suomen julkinen velka/BKT, %

Velka/BKT n. +50 %-yks.

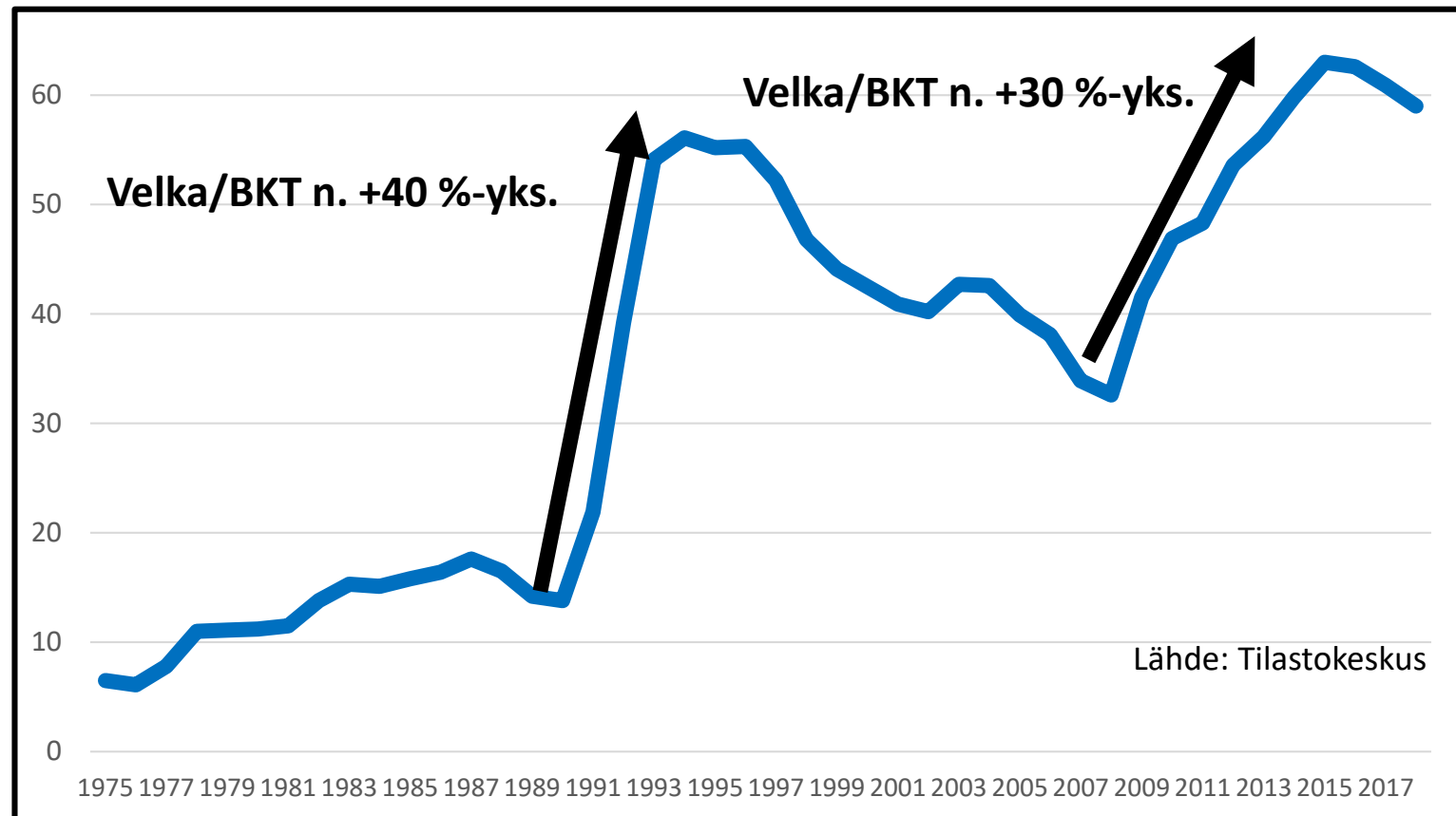
**Vihriälän ryhmän skenaario:
BKT-kasvu -9 % 2020 ja sen jälkeen n. 1 %/v.**

Lähde: Tilastokeskus

2030

Suomen julkinen velka/BKT, %

Lähde: Tilastokeskus

Velka/BKT n. +30 %-yks.
Vihriälän ryhmän skenaario,
2 %/BKT elvytys 2021 ja
3 %/BKT sopeutus 2023-2025

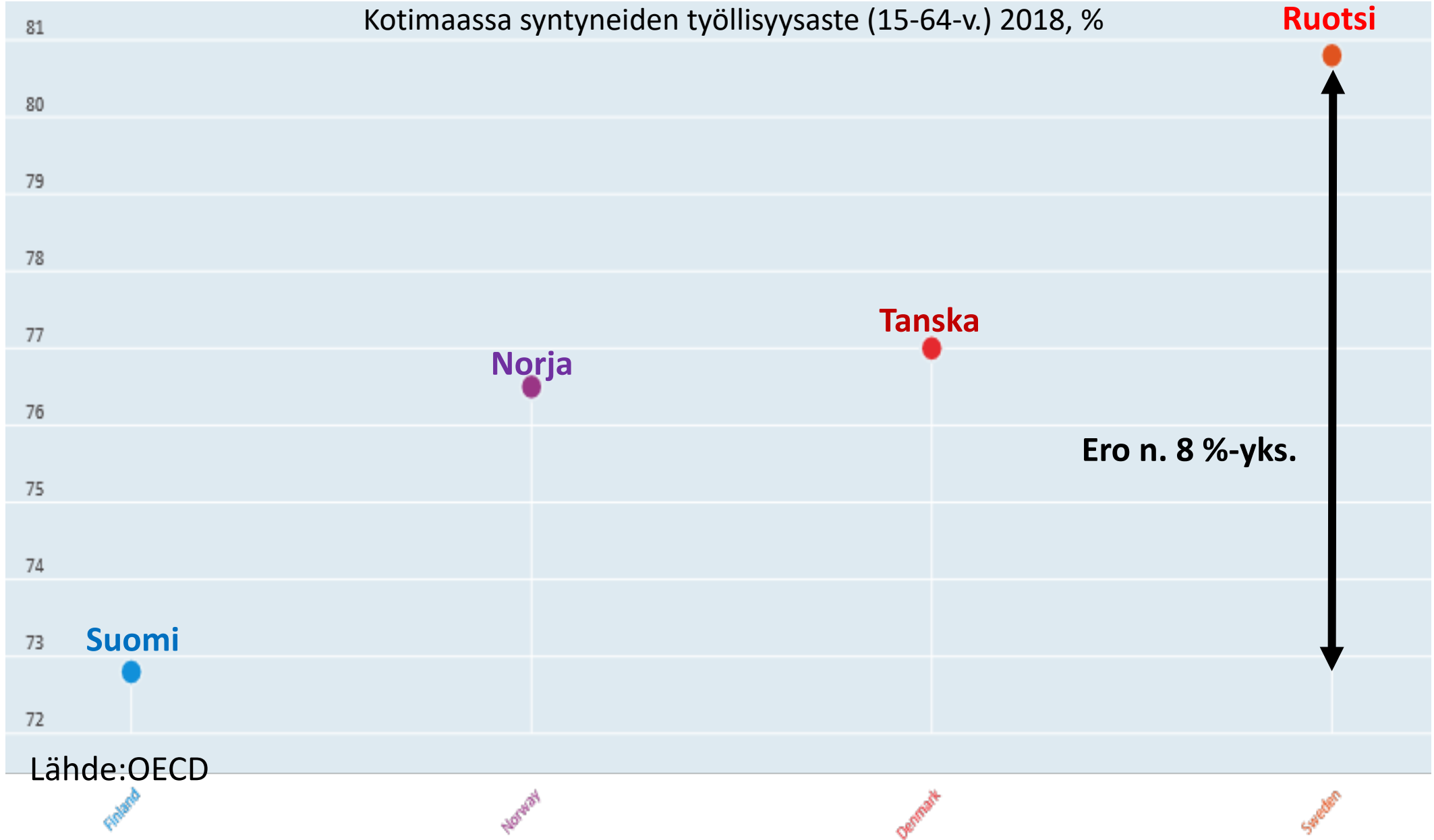
**Sopeutusohjelmasta huolimatta
velkasuhteen kasvu ei pysähtyisi
myöskään pidemmällä aikavälillä.**

2030

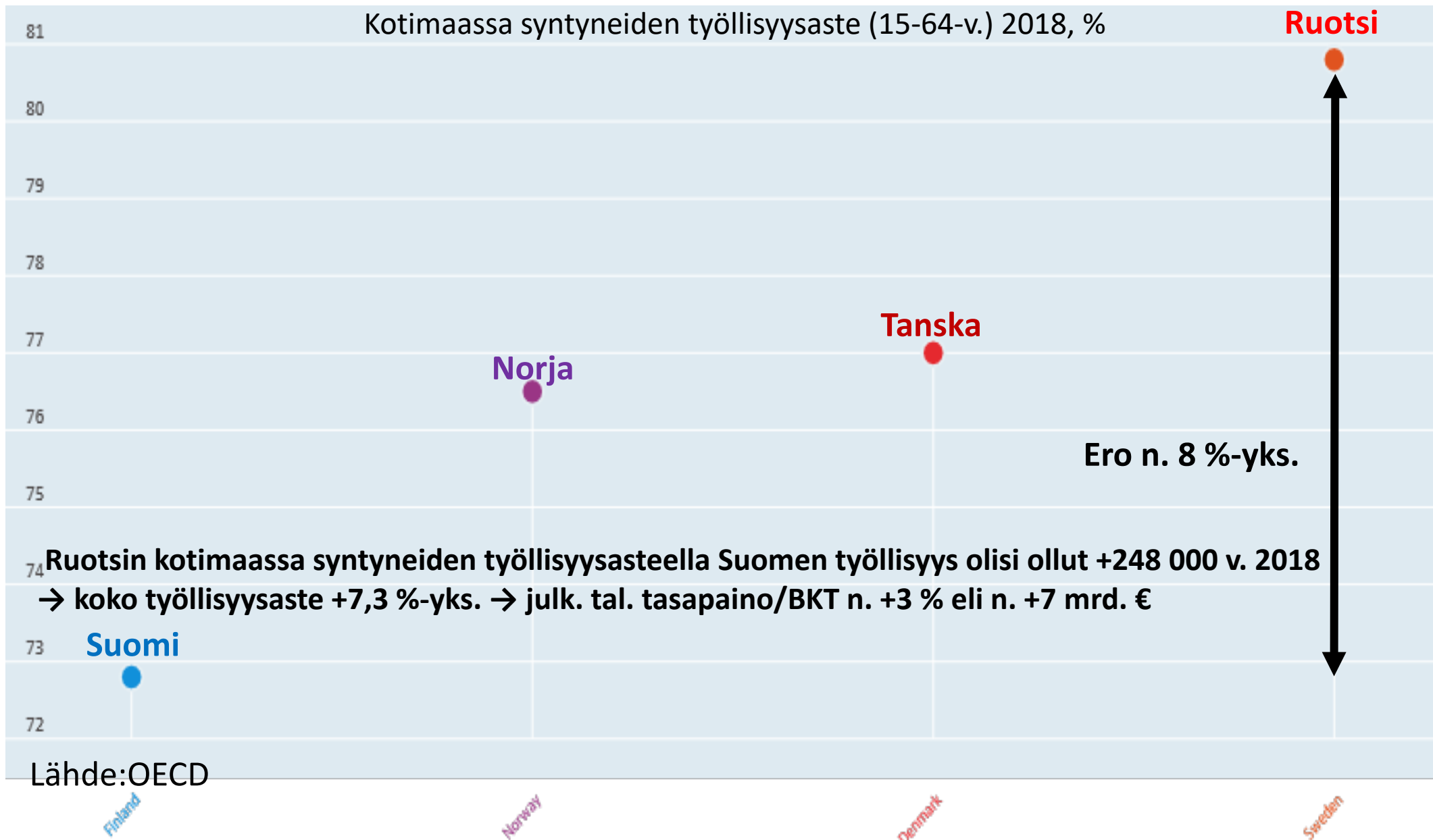
Raportti s. 55:

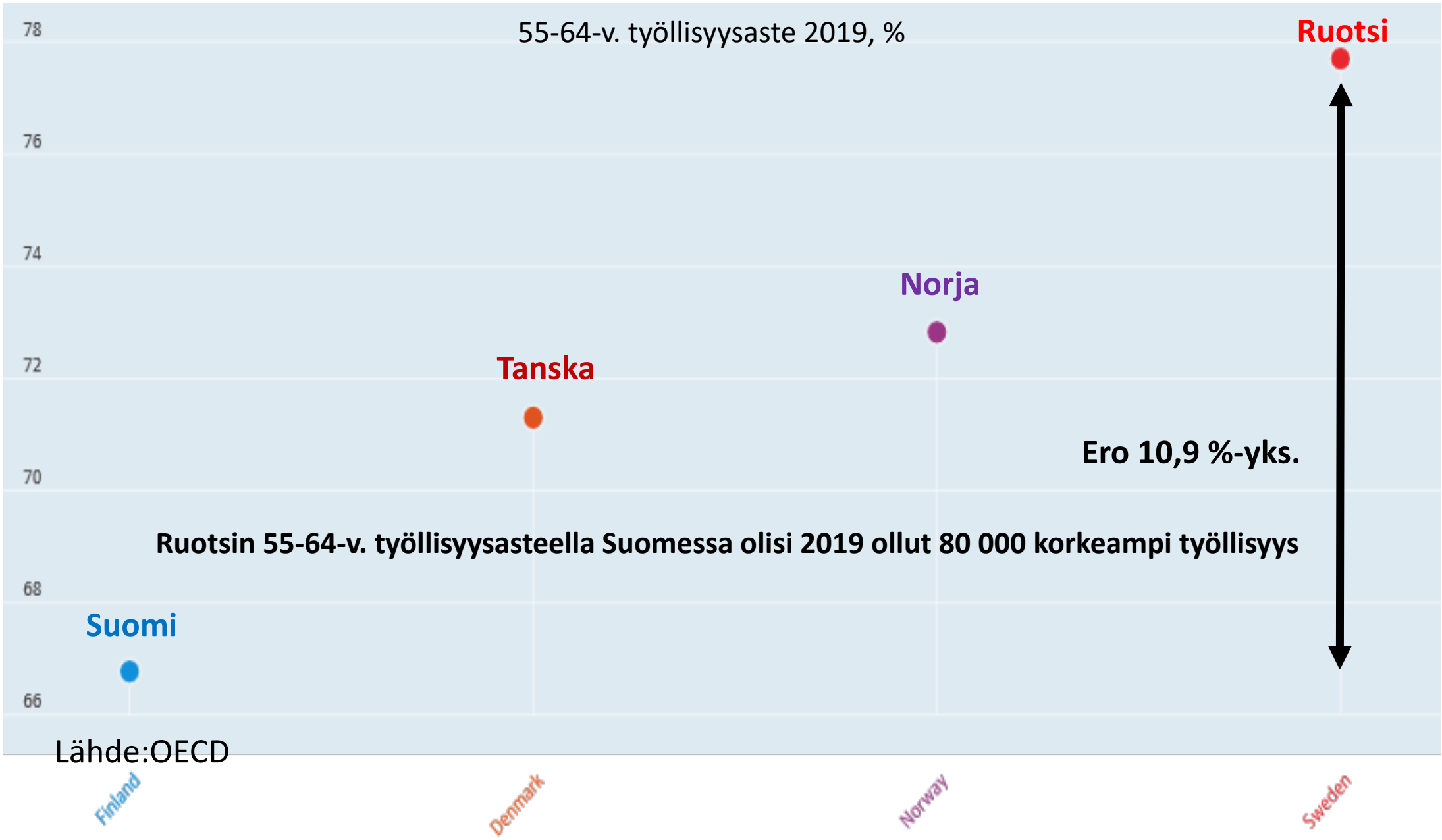
”Jotta koko julkisen talouden velkasuhteen vakauttamiseksi vaadittava 7 miljardin euron julkisen talouden vahvistaminen saavutettaisiin pelkällä työllisyyden kasvulla, tulisi työllisyystoimien kasvattaa työllisyyttä 240 000 hengellä ilman että toimet kasvattaisivat julkisia menoja.”

Kotimaassa syntyneiden työllisyysaste (15-64-v.) 2018, %

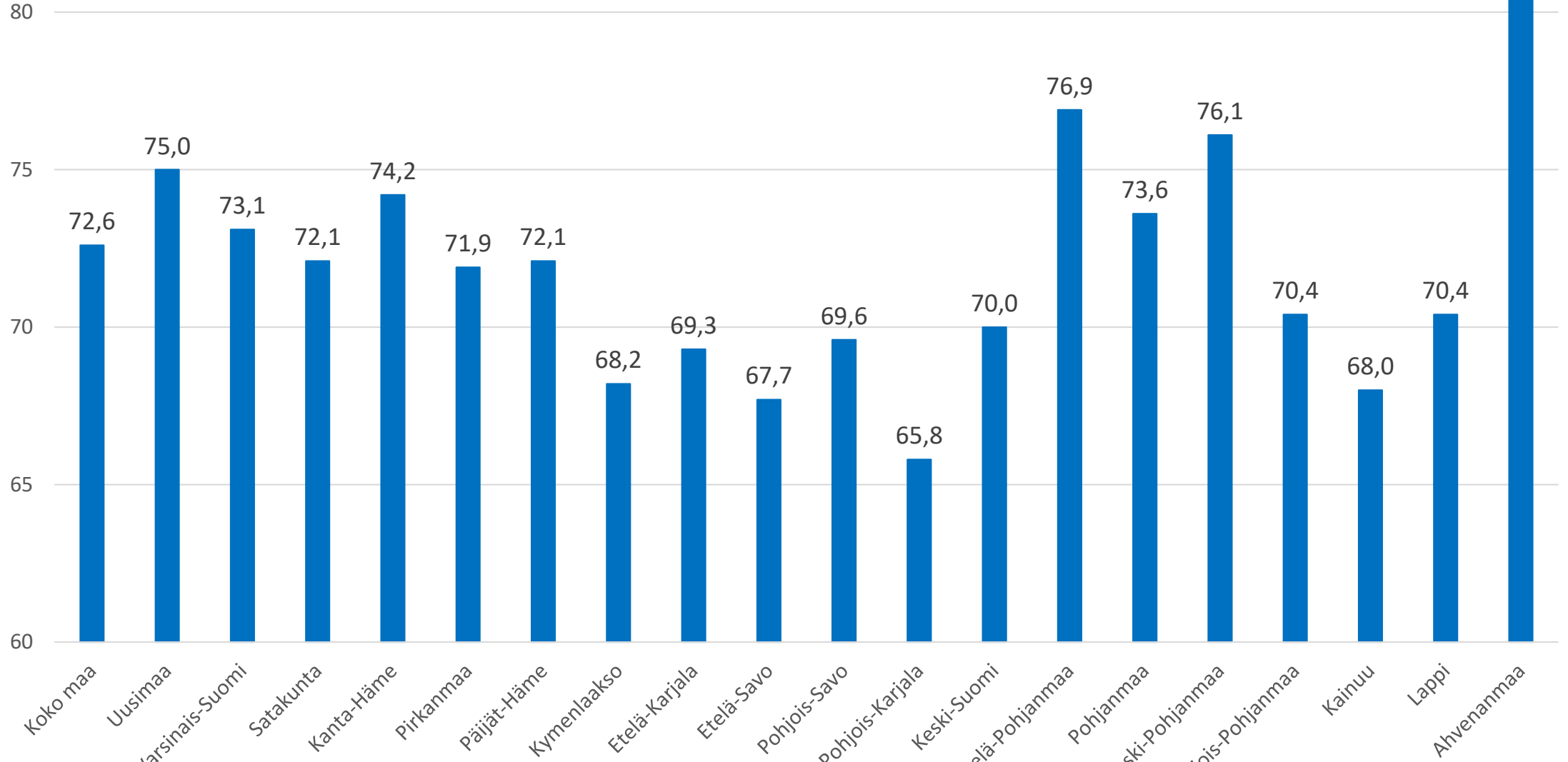

Lähde:OECD

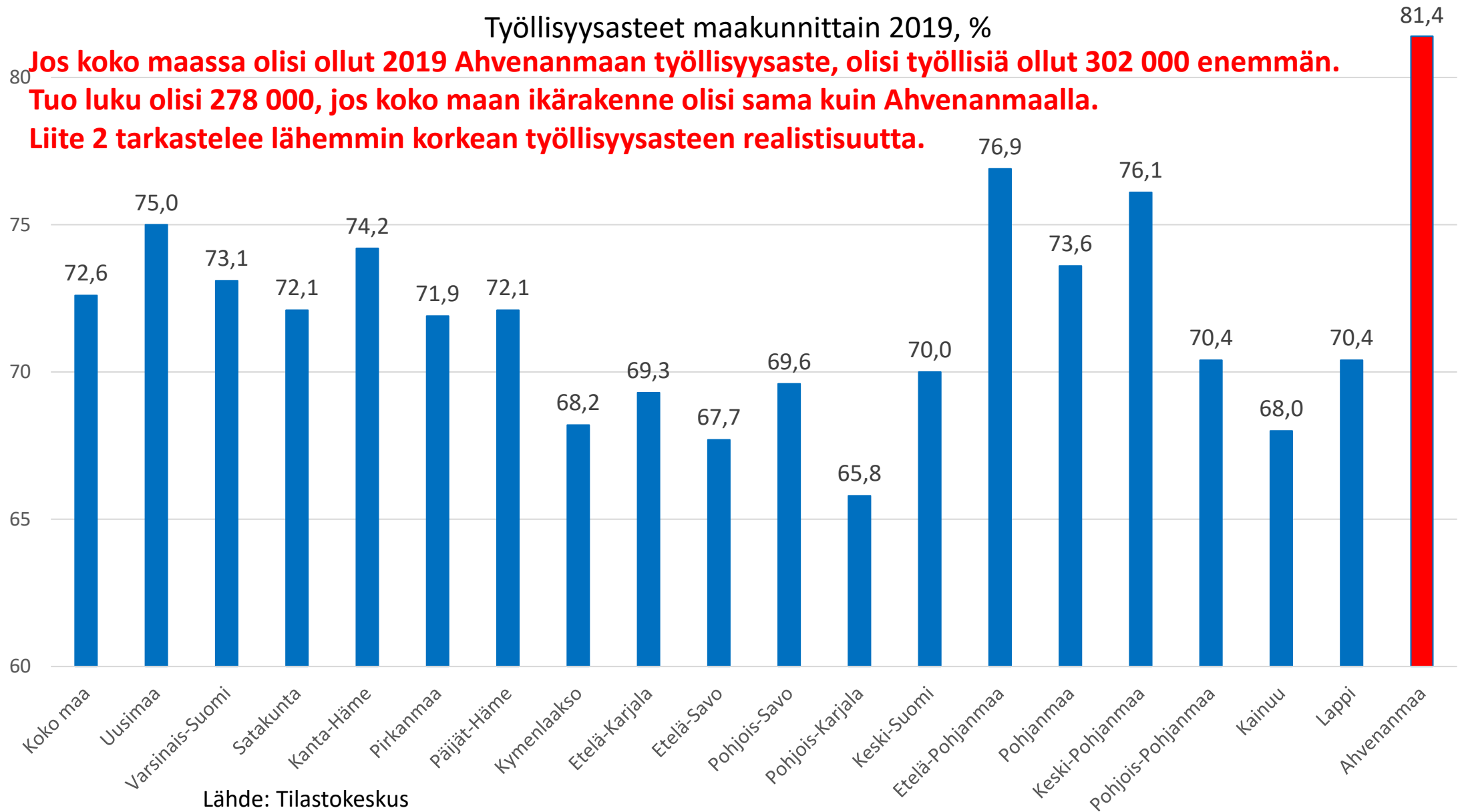
Työllisyysasteet maakunnittain 2019, %

Lähde: Tilastokeskus

Työllisyysasteet maakunnittain 2019, %

**Jos koko maassa olisi ollut 2019 Ahvenanmaan työllisyysaste, olisi työllisiä ollut 302 000 enemmän.
Tuo luku olisi 278 000, jos koko maan ikärakenne olisi sama kuin Ahvenanmaalla.
Liite 2 tarkastelee lähemmin korkean työllisyysasteen realistisuutta.**

Lähde: Tilastokeskus

Johtopäätöksiä

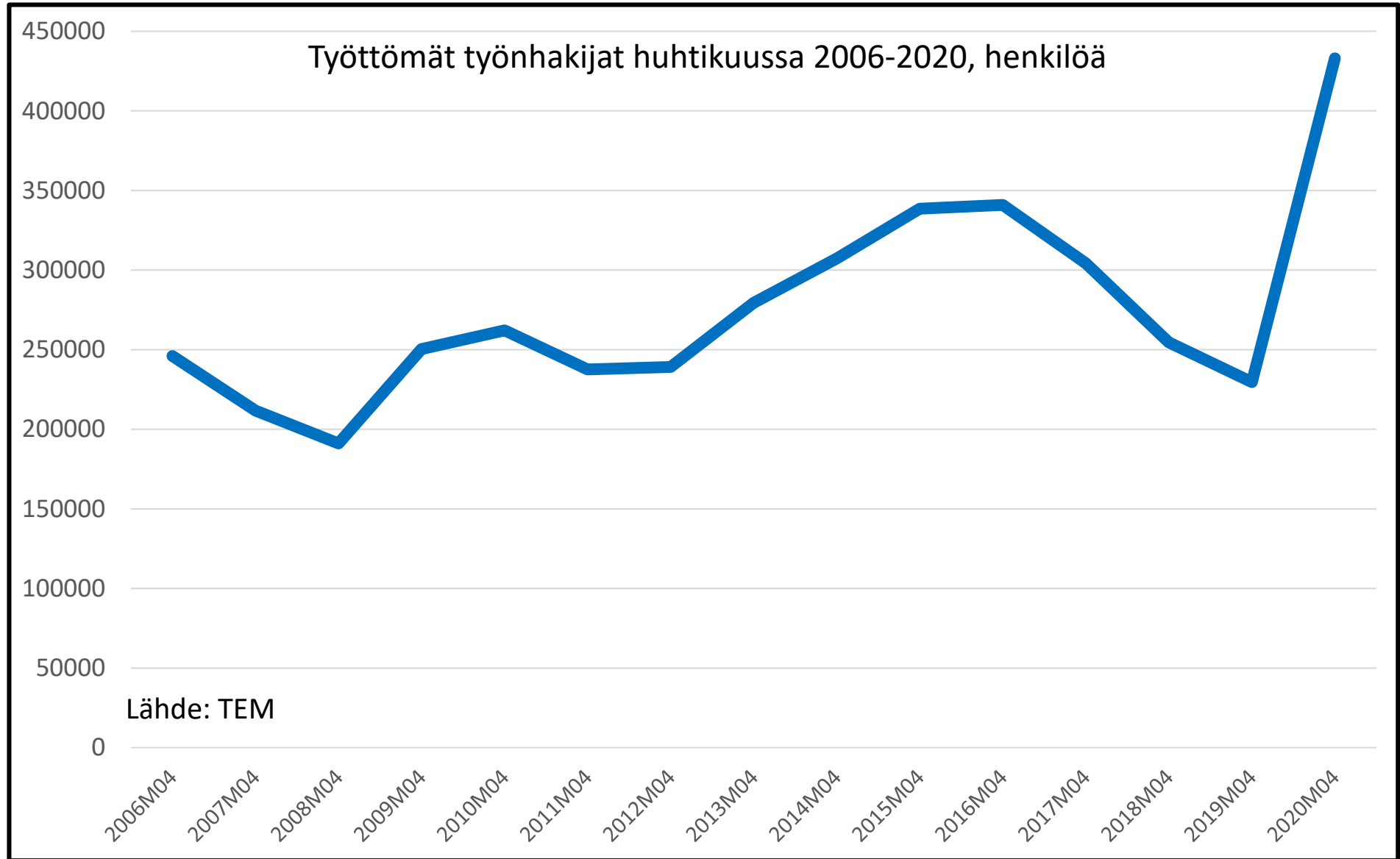
Jälkihoidon tuettava yhteiskunnan palautumista ja kestäväää kasvua.

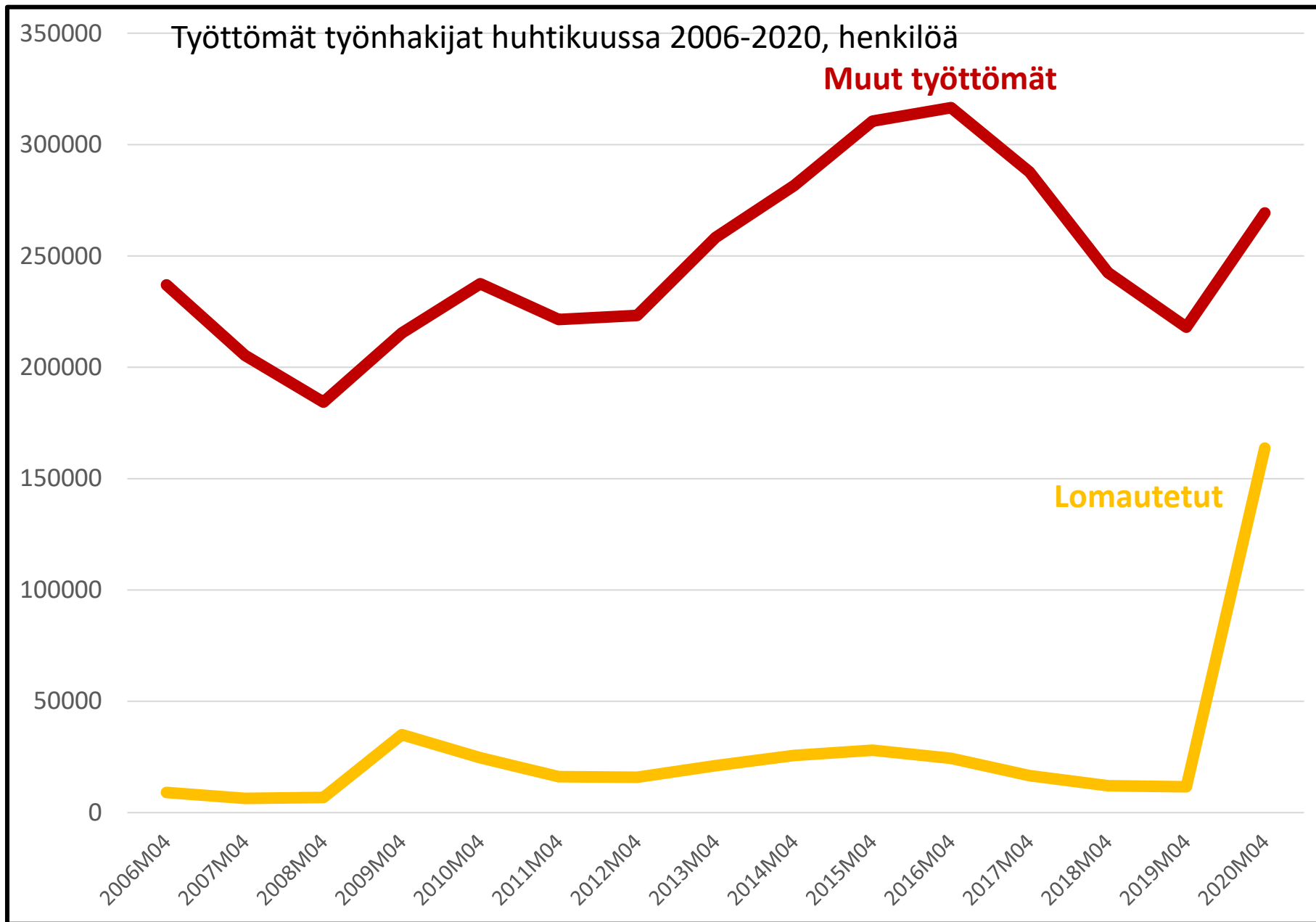
T&K&I ja osaaminen tuottavat ratkaisuja kestävään kehitykseen.

Rakenteellisia uudistuksia ei pidä kriisin takia hidastaa. Tarve uudistuksille entistä suurempi.

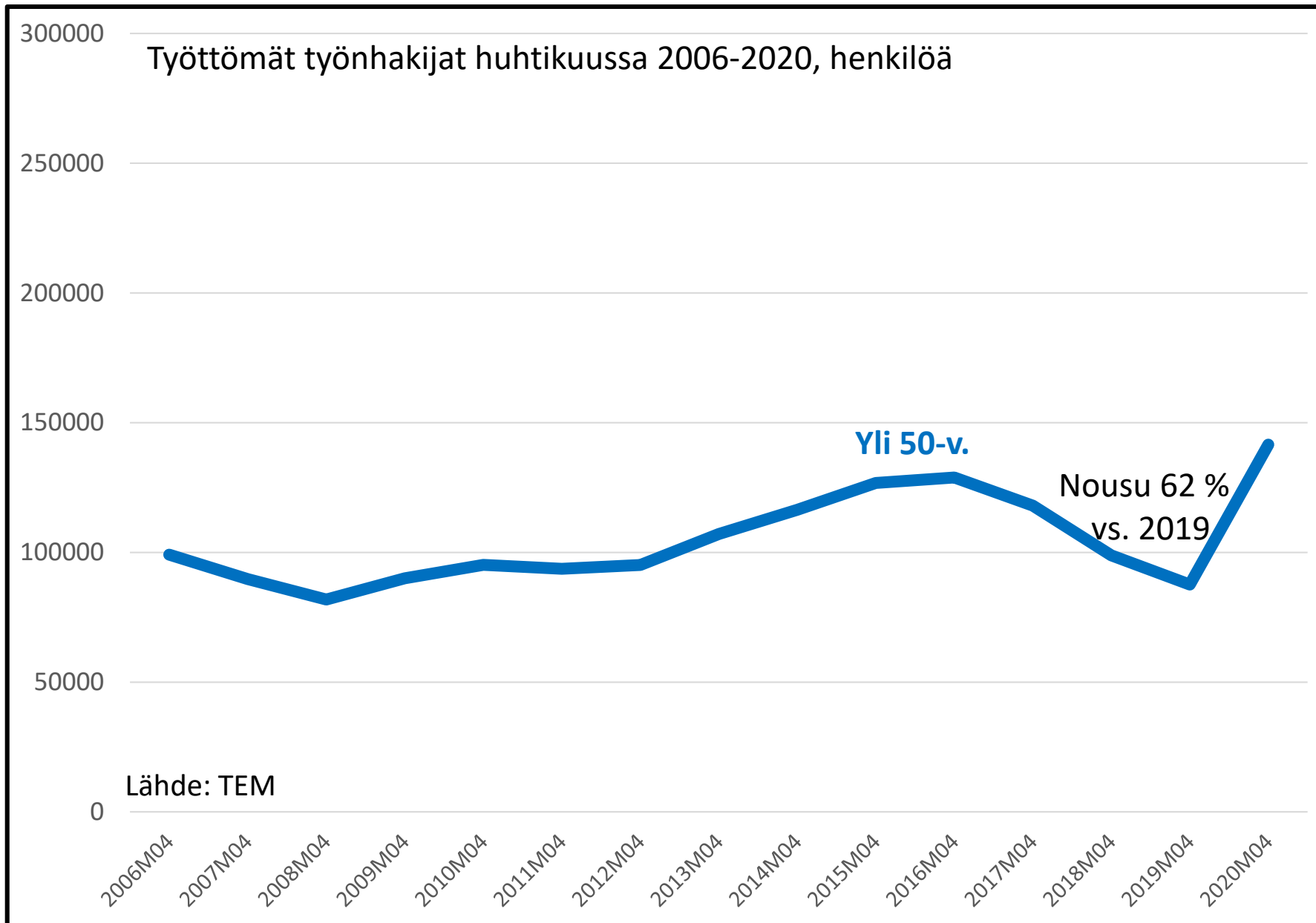
Varautuminen ja yhteistyö vahvistavat yhteiskunnan resilienssiä ja luottamusta.

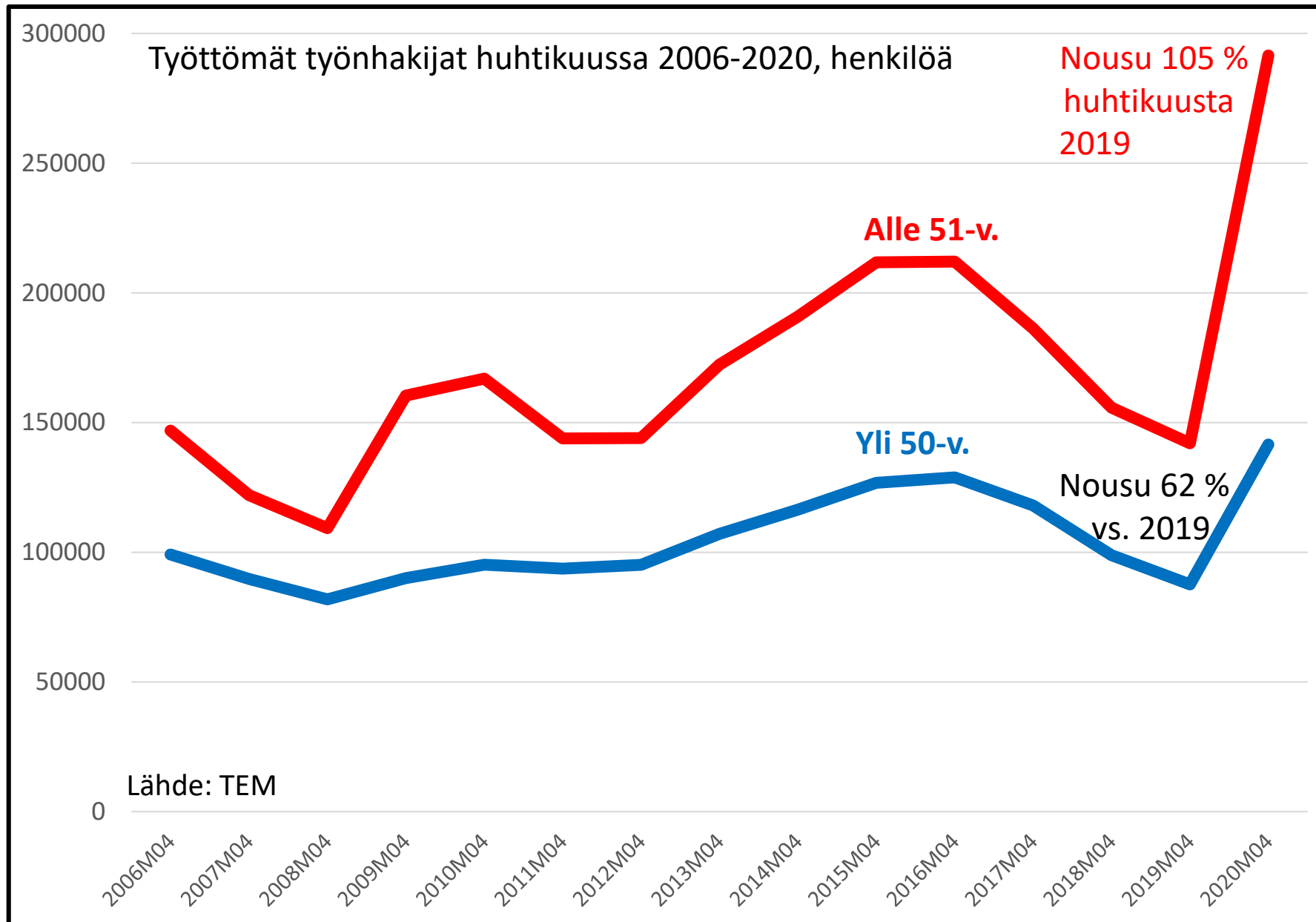
Liite 1: Työmarkkinoista koronakriisin aikana

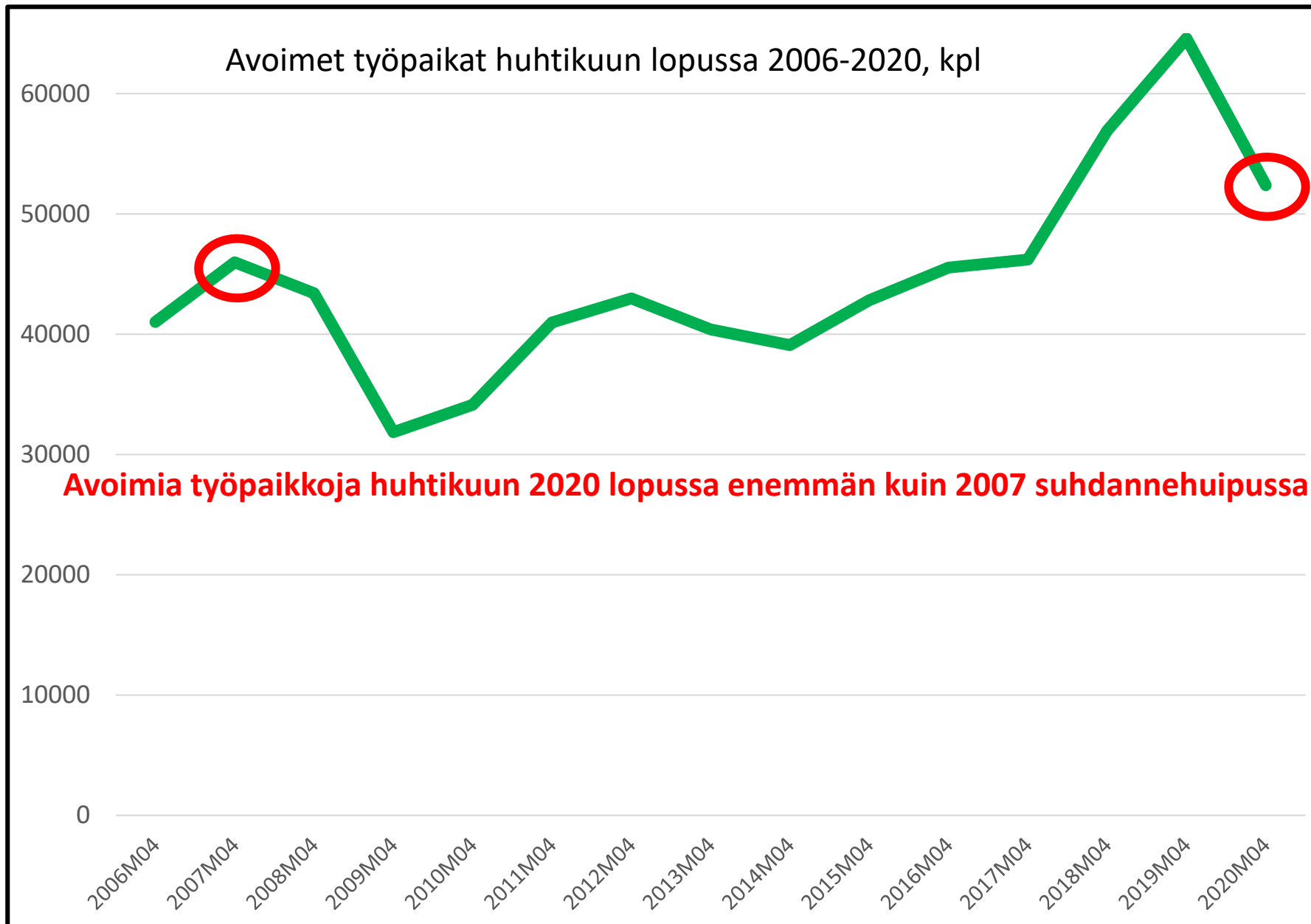

Lähde: TEM

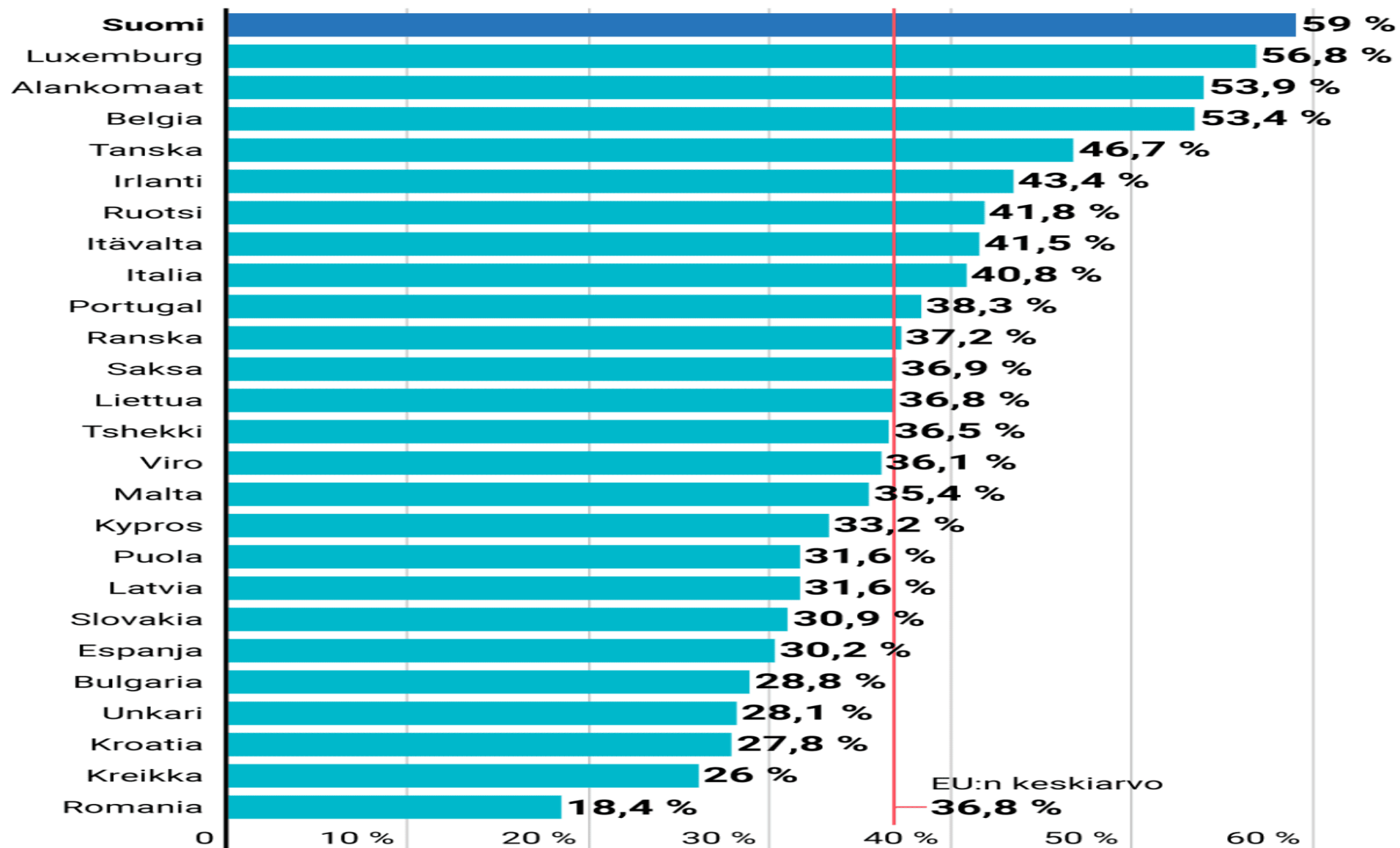

Etätyöhön koronavirusepidemian takia siirtyneiden työntekijöiden osuus

Prosenttia kyselyyn vastanneista

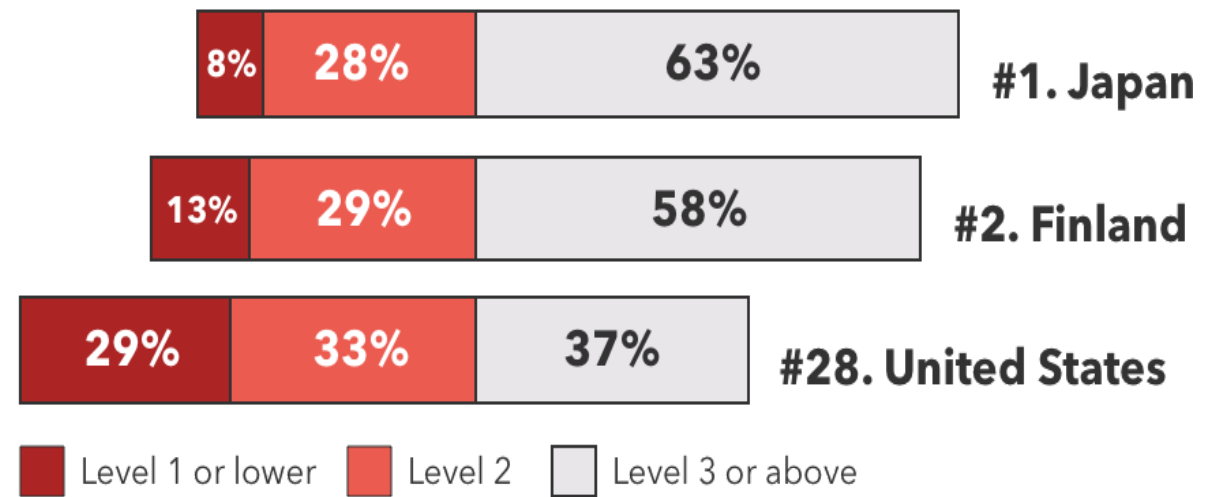
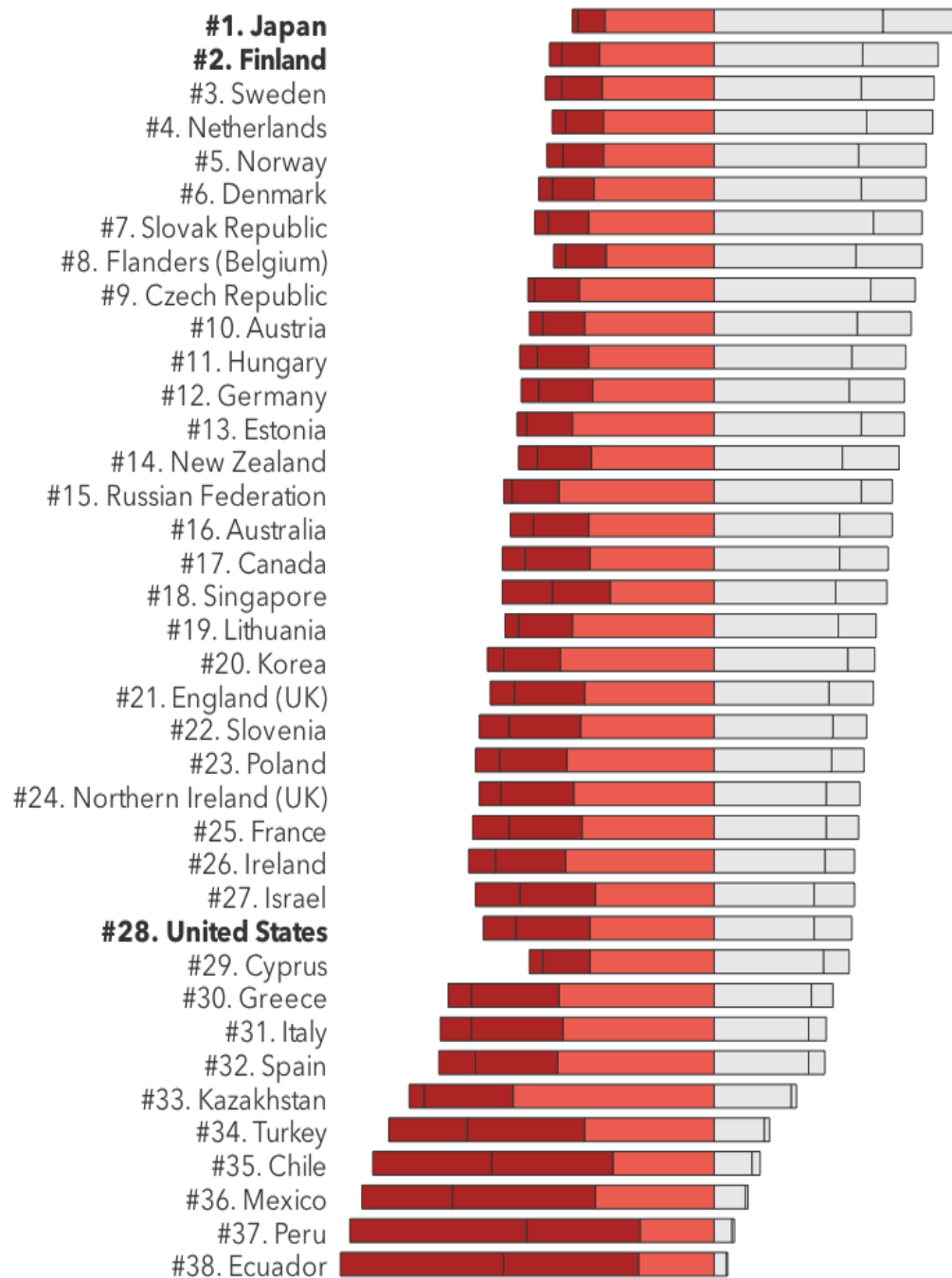
Liite 2: Korkean työllisyysasteen realistisuuden arviointi

Ruotsin ja Suomen työllisyysaste-erojen syiden lähempi erittely olisi erillisen esityksen aihe. Uudistukset Ruotsin tasolle pääsemiseksi kotimaassa syntyneen väestön osalta eivät kuitenkaan ole epärealistisen vaativia, koska mm.:

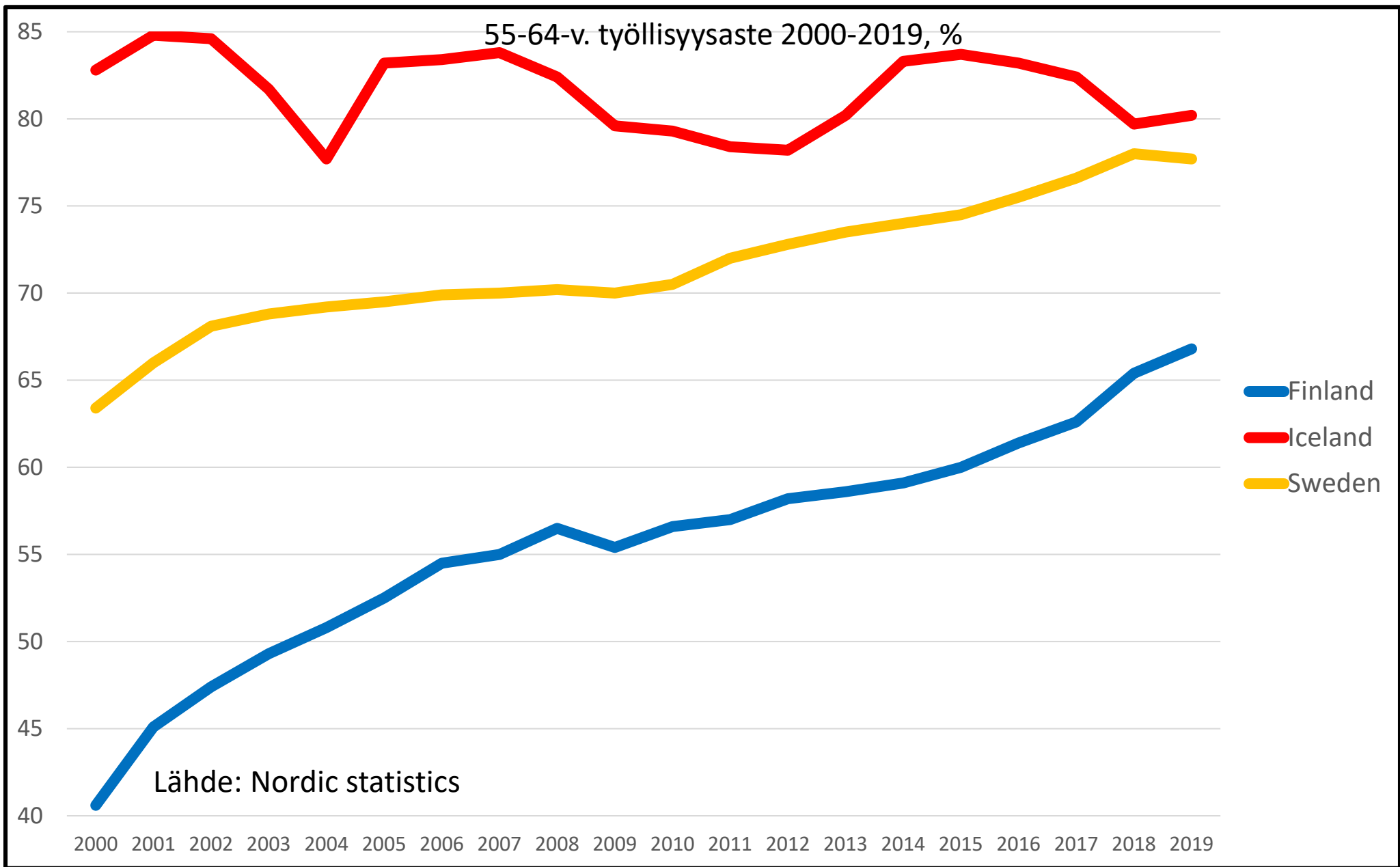
- Diat 9 ja 27 viittaavat Suomen aikuisväestön osaamisen olevan EU-maiden kärkeä.
- n. 1/3-osa 240 000:sta tarvittavasta lisätyöllisestä tulisi 55-64-v. työllisyysasteen noususta Ruotsin tasolle.
- Islannin, Ruotsin ja Suomen 55-64-v. työllisyysasteiden 2000-2019 kehityksen perusteella Suomen 55-64-v. työllisyysasteen nousu Ruotsin nykytasolle ei ole epärealistinen tavoite (dia 28).
- Suomessa 45-54-v. työllisyysasteet ovat paljon 35-44-v. työllisyysasteita matalammat kaikilla koulutustasoilla (dia 29).
- Suomessa isojen kaupunkien 25-49-v. työllisyysasteet ovat selvästi alemmat kuin muissa Pohjoismaissa (dia 30).
- Dian 32 perusteella työmarkkinoiden käytettävissä olon kriteerit ovat muissa Pohjoismaissa Suomea tiukemmat.

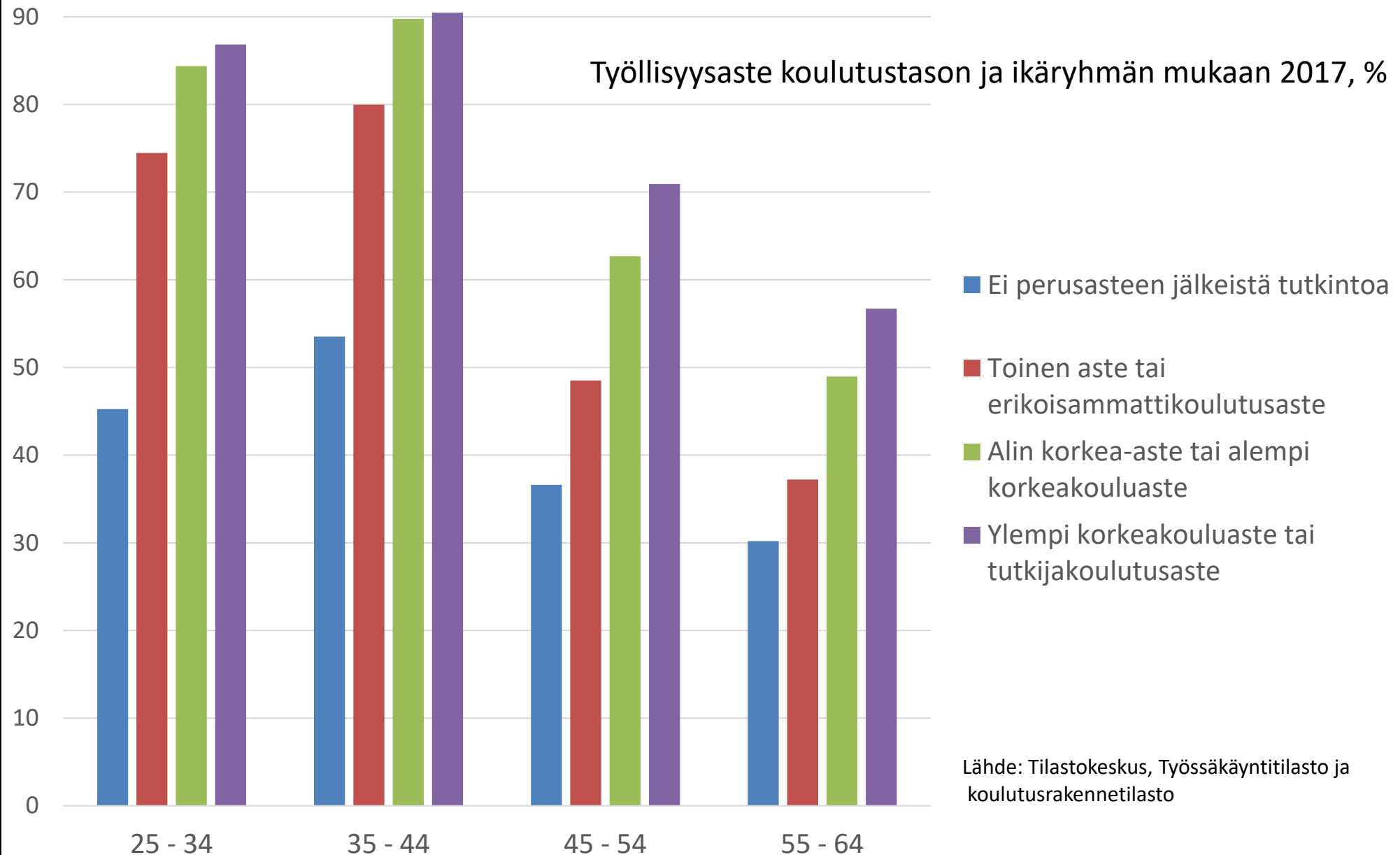
Distributions of numeracy proficiency for PIAAC participant countries (2012, 2015, 2018)

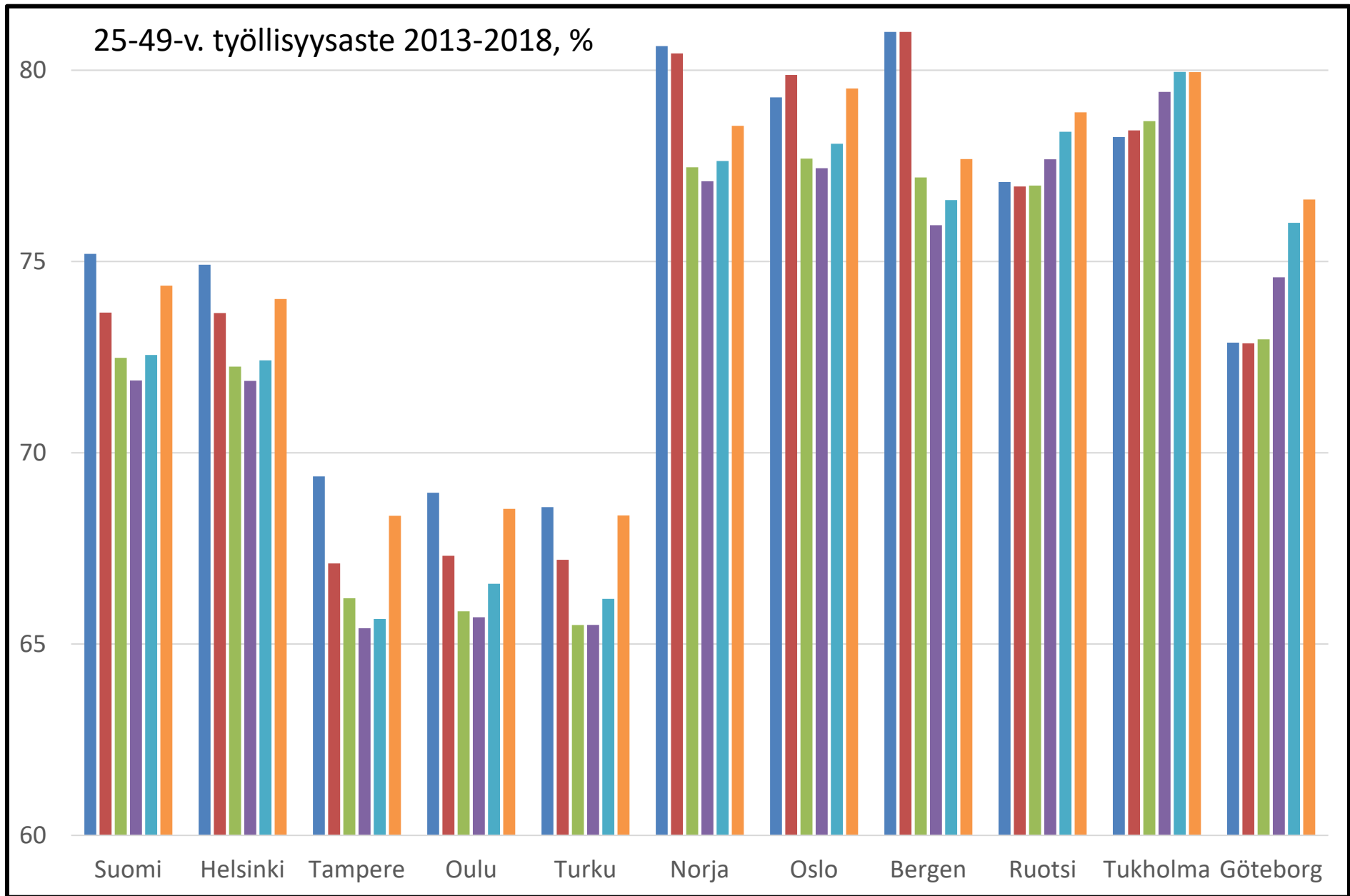
Lähde: OECD

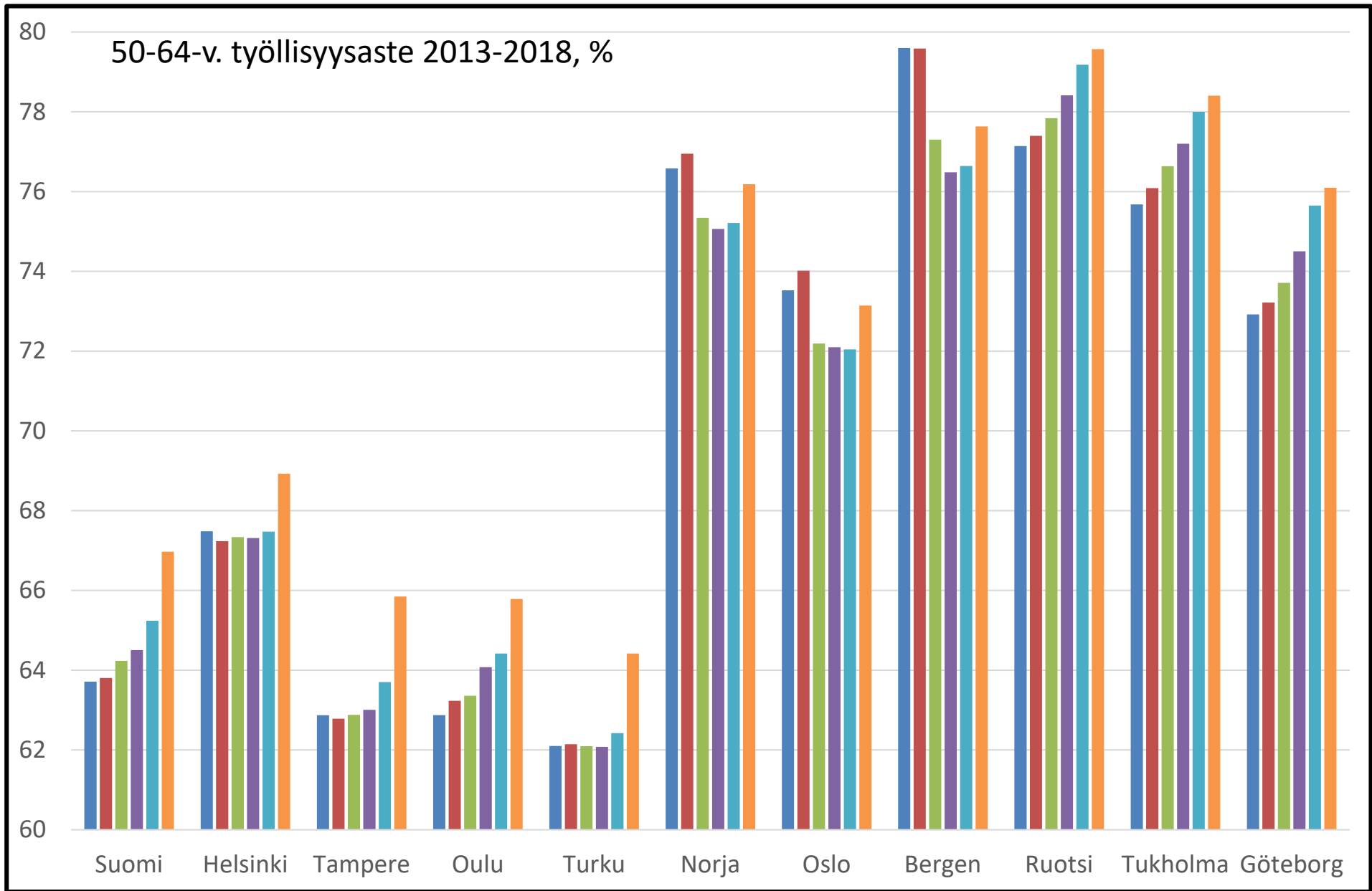
Työllisyysaste koulutustason ja ikäryhmän mukaan 2017, %

Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto ja koulutusrakennetilasto

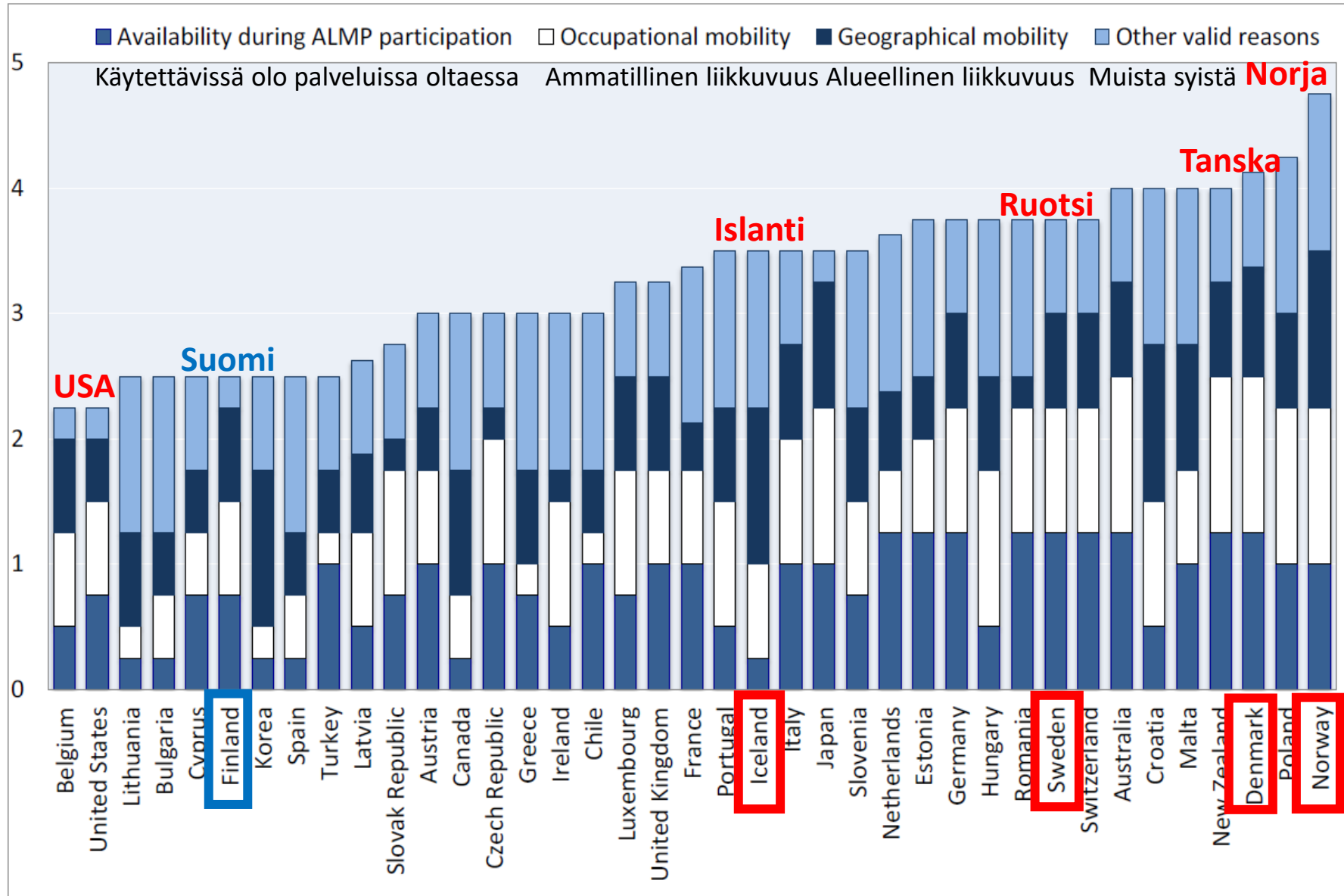

Lähde: Nordstat

Lähde: Nordstat

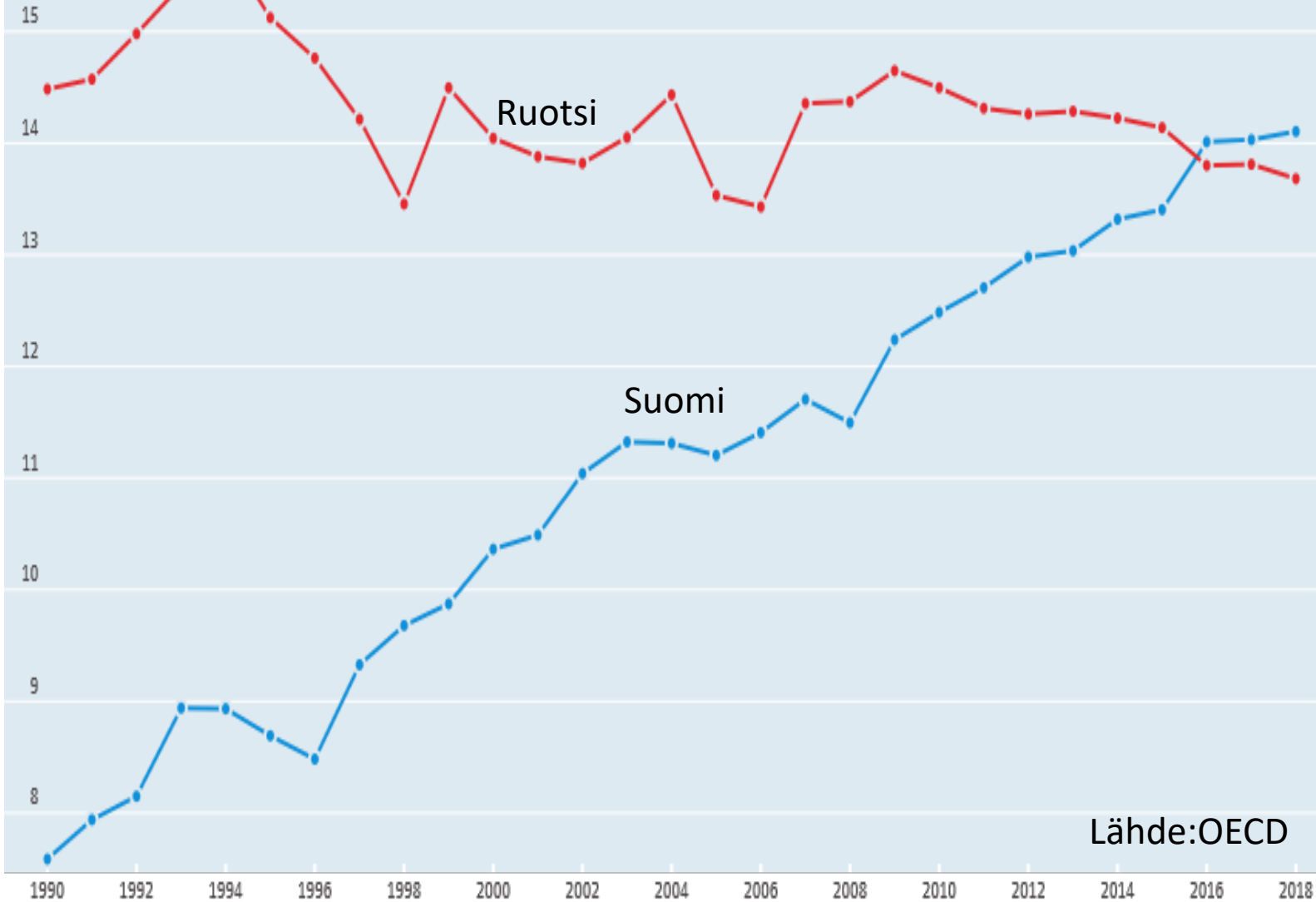
Työttömän työmarkkinoiden käytettävissä olon kriteerit (1=löysimmät, 5=tiukimmat) v. 2017

Kuvion perusteella työmarkkinoiden käytössä olemisen kriteerit ovat muissa Pohjoismaissa Suomea tiukempia. Myös työnhaun sääntöjä (esim. 3 kk ammattisuojaehto) noudatetaan ilmeisesti puutteellisesti.

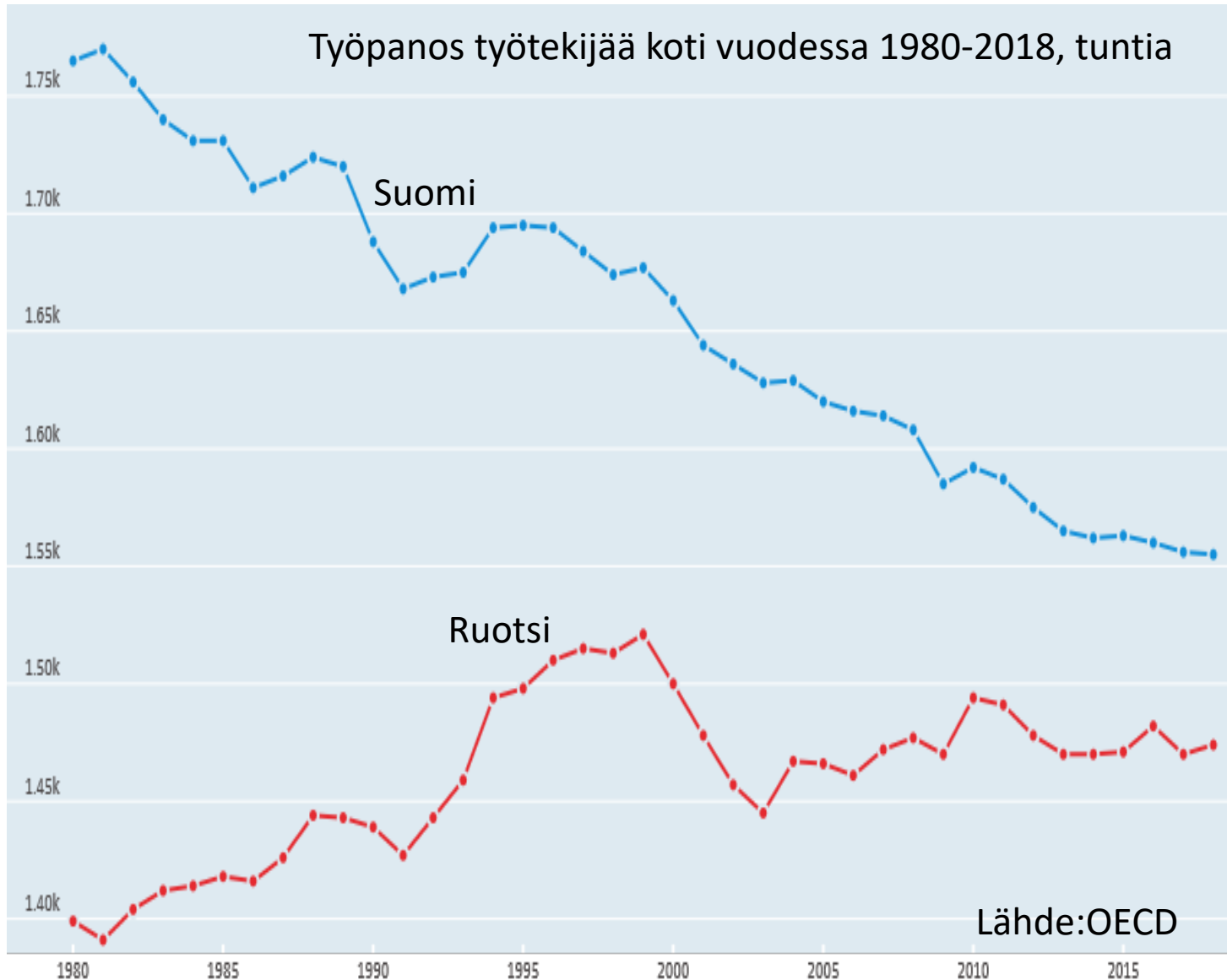
Lähde: OECD (2018), How demanding are activation requirements for jobseekers.
https://read.oecd-ilibrary.org/employment/how-demanding-are-activation-requirements-for-jobseekers_2bdfceca-en#page1

Osa-aikatyön osuus 1990-2018, %

Part-time employment is defined as people in employment (whether employees or self-employed) who usually work less than 30 hours per week in their main job. Employed people are those aged 15 and over who report that they have worked in gainful employment for at least one hour in the previous week or who had a job but were absent from work during the reference week while having a formal job attachment. This indicator, presented as a total and per gender, shows the proportion of persons employed part-time among all employed persons and is also called incidence of part-time employment.

Lähde:OECD

Average annual hours worked is defined as the total number of hours actually worked per year divided by the average number of people in employment per year. Actual hours worked include regular work hours of full-time, part-time and part-year workers, paid and unpaid overtime, hours worked in additional jobs, and exclude time not worked because of public holidays, annual paid leave, own illness, injury and temporary disability, maternity leave, parental leave, schooling or training, slack work for technical or economic reasons, strike or labour dispute, bad weather, compensation leave and other reasons. The data cover employees and self-employed workers. This indicator is measured in terms of hours per worker per year. The data are published with the following health warning: The data are intended for comparisons of trends over time; they are unsuitable for comparisons of the level of average annual hours of work for a given year, because of differences in their sources and method of calculation.

Vanhempainvapaan erilaisen tilastointitavan vaikutus Ruotsin ja Suomen naisten työllisyysasteeseen

- Ruotsi tilastoi työvoimatutkimuksessa vanhempainvapaalla olevat työllisiksi, Suomi ei.
- Ruotsin ja Suomen naisten työllisyysaste-ero vanhempainvapaan erilaisen tilastoinnin takia on n. 0,6 %-yksikköä (seuraava dia, taulukko 3).
- Vaikutus miesten työllisyysasteisiin on huomattavasti pienempi, koska miehet ovat keskimäärin lyhyemmän aikaa vanhempainvapaalla.
- Todennäköisesti vaikutus vanhempainvapaan erilaisesta tilastoinnista on n. 0,4 %-yksikköä koko työllisyysasteeseen.
- Tilastokeskuksen Kambur ja Pärnänen (2017) toteavat seuraavasti: *"Määritelmän muutos heijastuu noin puolen prosenttiyksikön verran naisten kokonaistyöllisyysasteeseen."*
- Kambur ja Pärnänen toteavat edelleen, että: *"Pienten lasten äitien työllisyysasteita kuvaavia tilastoja ei tulisi vertailla EU-maiden välillä. Eri maiden perhevapaajärjestelmissä on suuria eroja, mikä vaikuttaa äitien työllisyysasteisiin."*

Taulukko 1. Naisten työllisyysasteet nuorimman lapsen iän mukaan, nykyinen määritelmä, 15 - 64-vuotiaat

	VUOSIKESKIVÄRTÖ TYÖLLISYYSASTE, %					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kaikki naiset	67,2	67,7	68,6	68,3	68,3	68,2
Nuorin lapsi alle 3-vuotias	48,6	49,1	51,5	46,4	47,1	48,2
– nuorin lapsi alle 1-vuotias	37,9	37,9	39,9	33,6	35,5	34,4
– nuorin lapsi 1–2-vuotias	54,3	55,6	58,1	53,2	53,4	56,0
Nuorin lapsi 3-6-vuotias	82,4	80,1	80,1	77,8	81,7	80,0

Taulukko 2. Naisten työllisyysasteet nuorimman lapsen iän mukaan, kun kaikki vanhempainvapaalla olevat lasketaan työllisiin, 15 - 64-vuotiaat

	VUOSIKESKIVÄRTÖ TYÖLLISYYSASTE, %					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kaikki naiset	67,8	68,4	69,2	68,9	68,9	68,8
Nuorin lapsi alle 3-vuotias	54,4	57,1	57,3	52,9	54,2	54,6
– nuorin lapsi alle 1-vuotias	52,4	55,7	53,2	50,2	51,2	49,4
– nuorin lapsi 1–2-vuotias	55,5	57,9	59,6	54,4	55,8	57,5
Nuorin lapsi 3-6-vuotias	82,4	80,2	80,1	77,9	81,7	80,0

Taulukko 3. Taulukon 2 ja taulukon 1 lukujen erotus kaikkien naisten (15-64-v.) kohdalla, %-yksikköä

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kaikki naiset	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6

Lähde: Kambur, O. ja Pärnänen A. (2017), Määritelmämuutos vuosilta 2008–2009 näkyy pienten lasten äitien työllisyydessä. 23.3.2017

<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2017/tyollisyyden-mittaamisessa-tapahtunut-muutos-20082009-nakyy-pienten-lasten-aitien-tyollisyydessa/>

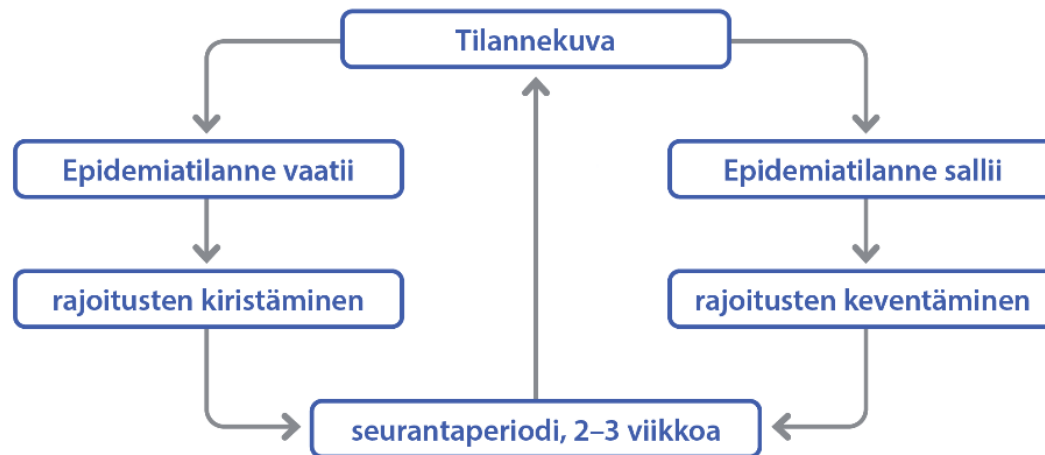
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Covid19 tartuntataudin jälkihoito ja toipuminen

Kirsi Varhila, STM
1.6.2020

Seurantakehikko

Päätökset ja seuranta

Rajoitusten muuttaminen

- käyttöönotto/poistaminen
- keventäminen/tiukentaminen
- porrastaminen (ajallinen, alueellinen)
- edellytykset (esimerkiksi hygienia, turvavälit)

Valmistelutyö

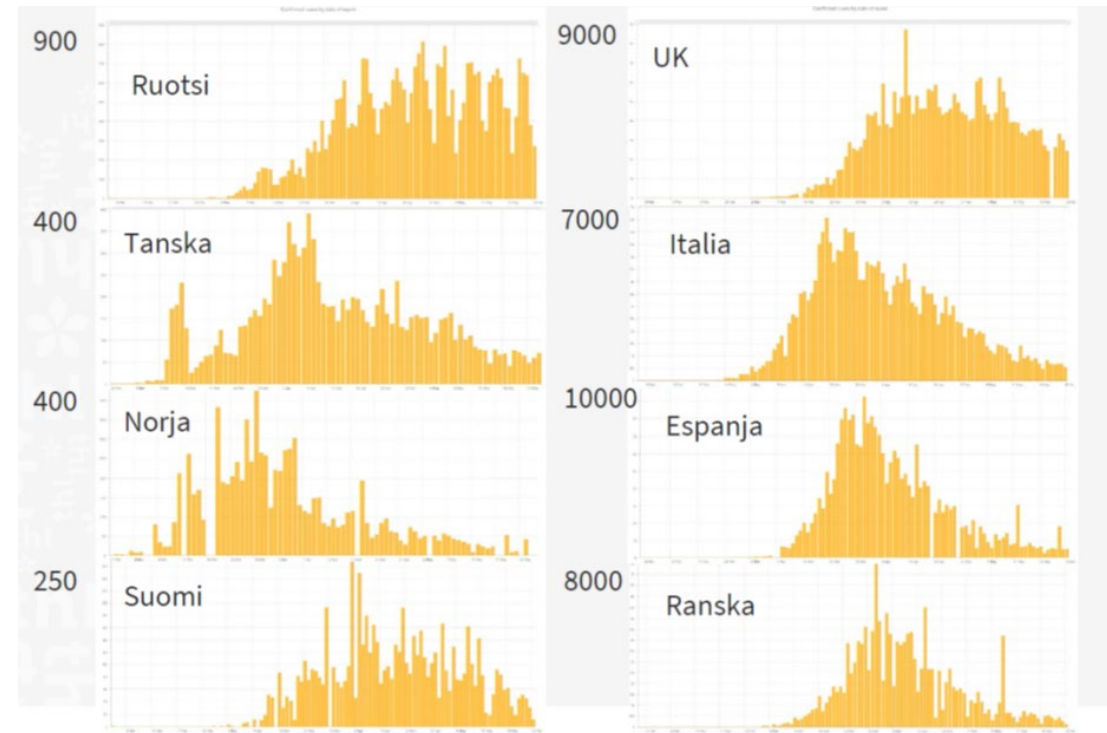
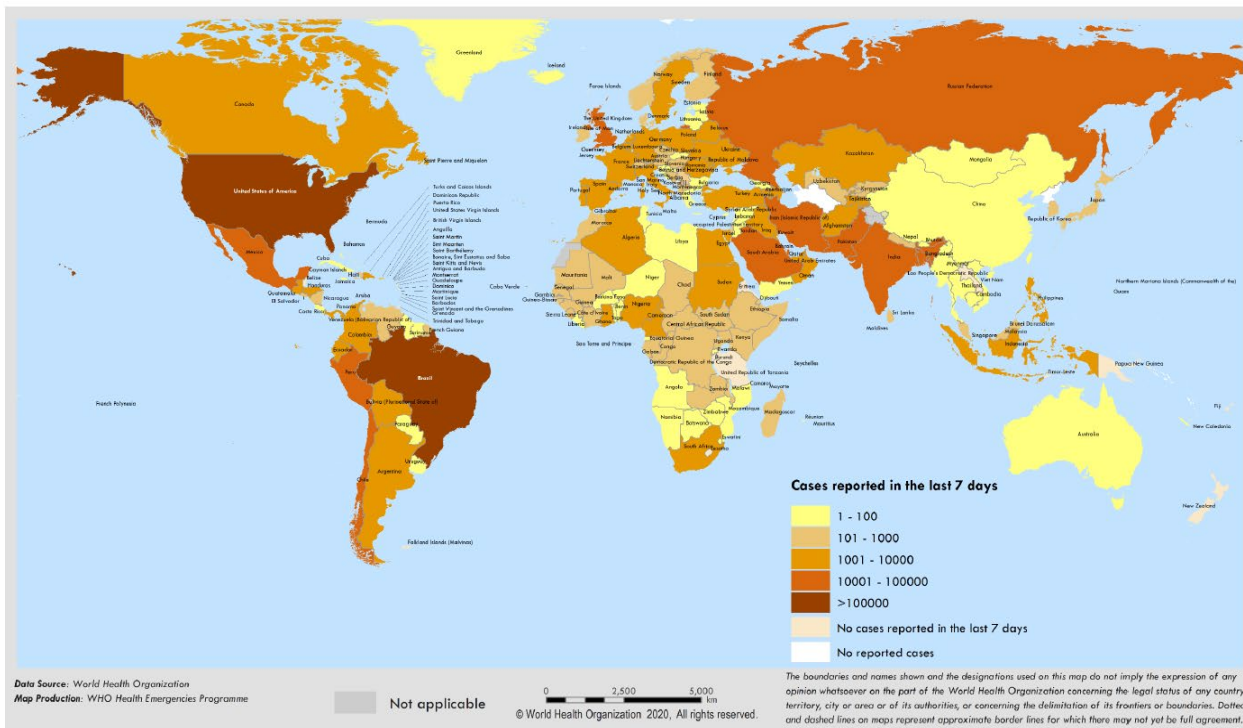
- tutkimus ja mallinnus
- pitkän aikavälin suunnittelu, ml. rajoitusten purkamisen järjestys
- tilannekuvan päivittäminen (epidemiologinen, sosiaalinen, taloudellinen)
- rajoitustoimien ja niiden purkamisen valmistelu
- testaus- ja hoitokapasiteetin nostaminen

Päätösten periaatteet ja kriteerit

- oikeudelliset puitteet
- epidemiologia
- kansainvälinen koordinaatio ja suositukset
- taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys

Uudet koronatapaukset 24–30.5.2020

- Maailman terveysjärjestö WHO

https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200530-covid-19-sitrep-131.pdf?sfvrsn=d31ba4b3_2

Miltä koronapandemian jatko vaikuttaa?

- Uusien koronatapausten ilmaantuvuus laskee voimakkaasti lähes kaikissa EU -maissa
  - Maiden välistä ja varsinkin maiden sisäistä alueellista vaihtelua uusien tautitapausten ilmaantuvuudessa – rajoitustoimien purun vaikutukset edelleen epävarmoja
  - Epidemia jatkuu lähes ennallaan Ruotsissa, mutta Islannin, Norjan ja Tanskan epidemiologinen tilanne on hyvä
- Vasta-ainetutkimusten mukaan valtaosa väestöstä Suomessa ja muissa maissa on edelleen altis infektiolle
  - Sosiaalisten kontaktien lisääntyessä riski uusien tautitapausten ilmaantumiseen ja epidemian kiihtymiseen
  - Emme tiedä, liittyykö koronapandemiaan vuodenaikavaihtelua, joka vähentää tautitapauksia kesällä, mutta lisää riskiä syksyllä ja talvella
  - Influenssapandemiat esiintyneet aaltona - emme tiedä, miten koronapandemia tulee jatkumaan kesän ja syksyn aikana

Koronaepidemian kiihtymistä torjutaan hybridistrategiaa toteuttamalla

- Tavoitteena on estää koronaviruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä
  - Toistaiseksi tässä on onnistuttu ja rajoitusten purkuun lähdetään vakaassa epidemiologisessa tilanteessa
- Hygienia- ja joitakin rajoitustoimenpiteitä jatketaan edelleen
  - Toteutuvatko määräykset, ohjeet ja suositukset? – viestintä ja valvonta olennaisia
- Jatkossa keskeistä on epidemian etenemisen jatkuva seuranta sekä testaa, jäljitä, eristä ja hoida -mallin toteuttaminen
  - Tartuntatautilain mukaisten valtuuksien täysimääräinen käyttö
  - Mobiilisovelluksen käyttöönotto, kuntien ja sairaanhoitopiirien tartunnanjäljityksen tehostaminen, THL kouluttaa, koordinoi ja kerää kansallista tilannekuvaa
  - Tiukempia alueellisia tai kansallisia rajoituksia voidaan silti joutua ottamaan uudestaan käyttöön

Pandemia ei ole ohi – jälkihoito ja toipuminen ovat käynnissä samalla kun varaudutaan takaiskuihin

- Koronakriisin jälkeen tarve väestön hyvinvointia ja julkista taloutta vahvistaville uudistuksille on entistä suurempi. Hoitovelan maksaminen on tärkeä osa jälkihoitoa.
- On vahvistettava järjestelmän ohjattavuutta ja viranomaisten mahdollisuuksia kohdata pandemian tyyppinen kriisi normaaliajan lainsäädännön valtuuksin.
- Tiivis kansallinen epidemiatilanteen seuranta ja kansainvälinen terveysturvayhteistyö eivät saa herpaantua. Rokotteen kehittäminen voi kestää vuosia.
- Suomi on kansakuntana selvinnyt pandemian stressitestistä tähän asti hyvin.
- Yhteiskuntamme on jatkossa entistä vahvempi, kun epidemian hallintatoimien vaikuttavuus, toimenpiteiden kokonaishyödyt ja kustannukset ovat tasapainossa.